

Liulevicius V.
2601 W. Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių laikraštis
Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
911 W 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

LAISVOJI LIETUVA

FREE LITHUANIA

Lithuanian Newspaper
Published by Lithuanian
Regeneration Association
911 W 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

XII metai Kaina 10 c. Ketvirtadienis birželio (June) 26 d. 1952 Kaina 10 c. (335) 10 Nr.

Baisusis Birželis

Kaip arių kovotojams Kruvinosios Velykos, kaip kurdams turkų skerdynės, taip lietuviams niekad neišdils iš atminties Baisusis Birželis.

Birželio mėn. 14 dieną 1941 metais bolševikai pradėjo masiniai naikinti lietuvius tautą, žudant ir deportuojant į Sovietų Sąjungos gilumą vyrus, moteris, vaikus ir vos, ne vos paeinančius senelius. Ligi sovietų—vokiečių karo pradžios t.y. vieno mėnesio laikotarpį je lietuviai tauta nustojo kelių dešimčių tūkstančių savo krašto vaikų o mes ne vienas, atimūjų, giminių, bičiulių.

Sovietams antrą kartą Lietuvą okupavus, deportacijos, kalinimai ir žudynės prasidėjo iš naujo. Tai buvo tąsa tų žiaurumų, kuriuos jie nesėpejo užbaigti 1941 metais.

Kiekvienais metais, kur lietuvių begyventų, jie prisimeena tautos kankinius ir lenkia prieš juos savo galvas.

DIENOS KLAUSIMAI

KAS TURI PADĖTI?

Mūsų spauda dažnai primena apie Suvalkų trikampyje gyvenančių lietuvių kovas dėl lietuvių kalbos naikinimo lietuviškų parapijų bažnyčiose. "Tėviškės Žiburiai" gegužės 22 d. numeryje smulkiai aprašo Seinų ir Punksko lietuvių skriaudas, pasityčiojimus ir paniekimus, kuriuos patiria iš Lenkijos kardinolo, vyskūpų ir kunigų. Ten lietuviai niekinami už tai, kad reikalauja sau prigimtosios teisės—melstis lietuviškai.

Savo laiku šiuo pačiu klausimu "Drauge" pasisakė ir prel. M. Krupavičius, sąmoningai ar nesąmoningai užmiršdamas, kad panaši padėtis yra mūsų lietuviškose parapijose bei prie parapijų veikiančiose įstaigose. Mums atrodo būtų tikslu šį visą reikalą tiesiai nukreipti į tautybę esančius mūsų auštuosius bažnyčios atstovus vyskūpus, kur tremtyje turime net trejetą. Be to turime daugybę kunigų ir vienuolynų centrą Romoje, plius prie Vatikano veikiančią atstovybę ir vieną ten gyvenančių vyskūpų.

Nejaugi ir dabar tik lenkai Romoje turi didelę įtaką? Argi čia mažesnės reikšmės reikalas, kaip palaiminimas krikščionių demokratų marksistinių socialistų vienybės? Pagaliau turime ir politinius veiksmus, bendrines ir kitokias organizacijas, bet ar kada nors viena organizacija šiuo reikalu įteikė čia paminėtiems asmenims ar įstaigoms raštą? Abejotina. viskas pa liekama ramybėje, lygiai kaip ir LB Tarybos suvažiavimo metu priimtoji rezolucija Vatikano Nunciui dėl lietuvių padėties lietuviškose parapijose, bažnyčiose ir mokyklėse.

KUR POLITINIAI VEIKSNIAI?

Turime politinius veiksmus ir tarp jų nekarta teko girdėti ginčius dėl kompetencijų. Ir tase kompetencijose baigia skęsti visa politinė veikla, užgęsti vadavimo darbai. Šioje srityje taip toli nužengta, kad nuoširdus lietuvis jau nebe susigaudo kieno žinioje randasi reprezentacija ir propaganda tarp svetimtaučių? Toks klusimas kyla ne vien dėl Briuselio parodos pražiopojimo apie ką pereitame nra buvo minėta, bet ir dėl kitų daly-

kų. Štai Amerikos laikraščiai rašė, kad Minesotos valetybs 100 metų minėjime lietuviai labai silpnai reprezentavosi. Konsulas P. Dauž vardis gavęs pakvietimą toje šventyje dalyvauti, kreipėsi į LB Chicago Apygardos Valdybą, kad pastaroji suorganizuotų Minesotos 100 metų minėjime kultūrinius pasirodymus. Apygardos Valdyba konstatavusi faktą, kad Minesotos valstybėje lietuvių iš viso nedaug tegyna, o nugalbenimas meno vienetu yra surištas su didelėmis išlaidomis, tad neturėdama šiam reikalui lėšų paliko ramybėje. Reikia pasakyti, kad panaši padėtis yra ir kitur Štai paimkime Amerikos krašto pažinimo vadovėlius pradžios mokylo, vaikams. Ten be aprašymo rasime net paveikslą vaizduojantį ką kiekviena Europos tauta davė Amerikai, bet lietuvių ten nematyti. Bet nejaugi lietuviai į Amerikos gyvenimą nieko neįnešė? Bet ne tiek svarbu yra ar nėra, kiek svarbu, kad vaikai besimokydami pradžios mokylose, ar jos būtų valdinės ar parapijinės nieko neranda kuo jų tėvai ar protėviai išsiskiria iš kitų. Dėja, nieko neradę ir pasidaro savo jaunose širdyse išvadą, kad je matyti buvo negabūs jei į Amerikos—didelių galimybių gyvenimą, kuris jiems duoda mokslą ir žada viliojančią ateitį nieko neįnešė.

...Taigi, kas kaltas; kad mums lietuviams labai svabūs įvykiai ir propaganda lieka neišnaudota ar pražiopsota? Atrodo, kad buvimas daugybės politinių veiksmų ir veiksmų, tarp kurių nėra ryšio-bendradarbiavimo ir darbų paskirstymo kaip tik ir priveda, kad Lietuvos ir lietuviški reikalai nėra tinkamai reprezentuojami.

...Kas liečia reprezentaciją Amerikoje, o ypač susieta su didesnis išlaidomis, atrodo turėtų pasirūpinti Altas, nes jis šiam reikalui juk ir surenka nemažas sumas pinigų. Bet kaž kodėl vietoje šito jis pasirinko rinkti politinių grupių rėmimą tuo pat s au užtrekdamas duris į platesnius horizontus. Ir šito išdavoje grįžę iš po prasivedinimo kelionės tesugeba gražiai visa taip nudailinti, kad rodo; gabesnių ir nuoširdesnių darbuotojų už juos nėra ir net būti negali. Ir čia, anot vieno tikrai nuoširdaus Alto darbuotojo mums primena bajorų laikus, kada iš jų lūpo sklido kamuozė mai liaudžiai žodžiai. "mes esame jūsų viltis ir paguoda nes mes esame ir tik mes galime būti valdžia.

DR. V. KUDIRKA PIAUTUVO IR KŪJO PAVĖSJE?

Kaip teko patirti, kilo sumanymas dr. V. Kudirkai pastatyti Chicagoje paminklą. Sumanymas gražus. Todėl buvo sugestijonuota, kad to kio paminklo statymu turėtų pasirūpinti LB sdarytas komitetas 100 metų sukakčiai paminėti nuo dr. V. Kudirkos gimimo, tačiau su sąlyga, kad paminklas būtų pastatytas ant tų kapinių, kur stovi antkapiiai atžymėti kūjo ir piautuvo ženklais:

LB komitetas turėdmas galvoje dr. V. Kudirkos vestą kovą už Lietuvos laisvę ir lietuvių su rusiškouju imperializmu ir lenkoma naidvasiškiams mano, kad tai būtų paniekimas jo palikto testamentui: Kelkitės Kelkitės! Kelkitės! Be to, daupuma LB komiteto narių mano, kad dr. V. Kudirka priklausai visai tautai, bet ne kuriai partijai todėl pasiūlymą atmetė

Sumanytojai tačiau nerimsta ir kaip teko nugirsti žada sudaryti Paminklui statyti komitetą ir nori paminklą pastatyti kūjo ir piautuvo pavėsyje, kad tik jo šviesią atmintį smieklius ir tam didžiam kovotojui suteikus "malonumą pasidžiaugt" rusiškojo imperializmo simbolišais Vėlionis dr. V. Kudirka nebuvo bedievis: Jis ir palaidotas ne kaip koks niekadėjas o kaip kiekvienas katalikas katalikiškose kapinėse įdomu kaip į tai reaguos dr. V. Kudirkos sesuo p. E. Lietuvrinkienė gyv. Chicagoje ir lietuviškoji visuomenė: Kai jau dabar stato klausimą ar neapsivers dr. V. Kudirkos palaikai sužinojus apie šitokį vėlionio "pagerbimą?"

ALTA ATSKIRS NUO "NAUJINIŲ"?

Dvi ALT'ą sudarančios grupės švukiamo kongreso metu Bostone ALT'o sekretoriui įteikė reikalavimą, kad "Naujienos" būtų atskirtos nuo ALT'o sekretoriato. Taigi, jei ALT'o sekretorius duos šiam reikalavimui eig; jis bus Bostono kongrese svarstomas: Šitas pasiūlymas jei tik bus priimtas tikima pašalins daug nesupratimų, nes dėl reikalų suplakimo dabar esą sunku atsirti kur prasideda ir kur baigiasi ALT'o ir kur "Naujienų" reikalai: Aiškiau pasakius, žmonės negali atskirti, kada ALT'o sekretorius dr. P. Grigaitis kalba ir rašo kaip "Naujienų" redaktorius ir kada, kaip ALT'o sekretorius.

Juk neveltui ponas Bačiūnas rašė, kad redaktorai neturėtų būti ALT'o Vykdomojo K—to nariais

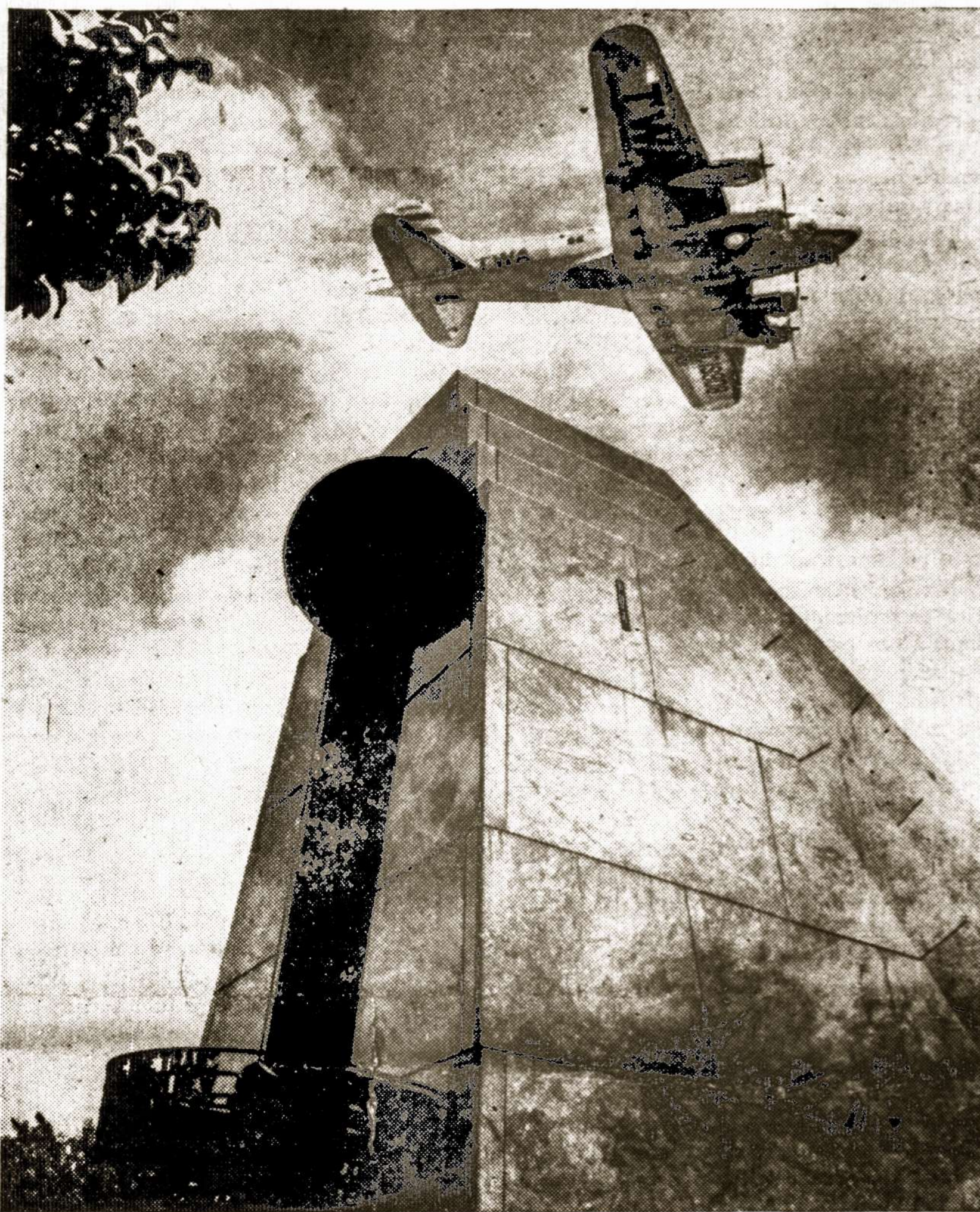
Be to, yra kiltęs sumanymas padirigubinti ALT'o Vykdomojo komiteto narių skaičių tačiau čia nuo monės skiriasi nedėl pripico - narių skaičių padvigubinti kį kjeik dėl pačio skaičiaus. Žodžiu, vietoje paslytųjų aštuonių narių nori pasiūlyti keturis, nes girdi, lig šiol a: Antanui Oliui sirguliuojant ALT'o reikalus tvarkė tik du egzektuivyo nariai: pirm. L. Šimutis ir sekretorius dr. P. Grigaitis

MOKYTOJAS.. LIKVIDAVO LITUANISTINĖ.. MOKYKLĄ

Chicagoje 18—Je kolonijoje; prie Dievo Apvaizdos parapijos mokyklos veikė lituanistinės klasės, kurių mokytoju buvo kunigas St. Šanta ras: Pereitų metų rudenį toje mokykloje lituanistiką mokėsi apie 60 naujųjų atėvių vaikų, ką konstatavo ten nuvykęs LB Švietimo Tarybos atstovas, bet kai šį pavasarį r. Švietimo Tarybos atstovas tą mokyklą aplankė, mokytojas pareiškė, kad lituanistinė mokykla likviduota dar pereitą rudenį. Likvidavo ir net Švietimo Tarybai nieko apie tai nepranešė.

Reikia pastebėti, kad toje mokykloje jau ir seniau buvo nusiskundimų kad mokiniai neišena nustatytojos programos, kad retai būna lituanistikos pamokos, kad mokiniai iš tos mokyklos atėję į Aukštesnią J. lituanistikos mokyklą buvo silpniausiai paruošti iš esamų mokyklų visoje Chicagoje: Bet žiū rima ne vien mokytojo kaltė, o ir pačių tėvų. Tėvai nesirūpino, kad jų vaikai būtų tinkamai mokomi ir net nerado reikalo sudaryti tėvų komitetą, kuris rūpintųsi kad mokykla galėtų veikti.

Llūdna kad lig šiol teko pakaltinti kitus, i štai dabar turime įlakti ir patys save:

Dariaus ir Girėno paminklas Chicagoje. Šiais metais sueina 25 metai, kai jiedu perskrido Atlantą tuo pačiu atidaryti nuolatinio oro su susiekimo kelius ir sutrumpinda mi kelionių laiką. Ta proga Chicagoje rengiamas plataus masto paminėjimas.

POLITIKOS LAUKUOSE

B. Bijūnas

SOVIETAI VĖL VYKDO STALINO LAIKŲ TERORĄ

1956 m. didvyriškojo Vengrijos sukilimo vadų sušaudymas su jau dino visą pasaulį. Anglijos slaptieji šaltiniai visai aiškiai teigia, jog Vengrijos sukiliminės vyriausybės min. pirm. Imre Nagy ir faktinio sukilimo vado gen. Maleter sušaudymas įvykdytas sovietų N. Chrusčev. Viešo teismo nebuvo. Sprendimas įvykdytas viename Buapešto kalėjime. Europos ir Amerikos spauda vieninai šaukia, jog sovietuose vėl prasidėjo Stalino laikų teroras. Pasaulį jaudina ne tik Imre Nagy, gen. P. Maleter ir dviejų žurnalistų sušaudymo faktas, bet ir tos aplinkybės, kurios vaizdžiai rodo Stalino laikų sovietinį vaidmainiškumą. Gen. Pal Maleter pačių sovietų 1956 m. rudenį buvo pakviestas neva tai derybų buvo klastingai sumistas, o min. pirm. Imre Nagy, kuris buvo prisiglaudęs Jugoslavijos atstovybėje, buvo gaves užtikrinimą, jog jam leidžiama išvykti apsigyvenimui į Jugoslavią. Tuo reikalu Tito buvo pasirašęs susitarimą su Vengrijos premjeru Kadar. Nagy buvo sumistas tuojau, kai tik išėjo iš Jugoslavijos pasiuntinybės. Vakarų Europoje manoma, jog Tito vertė Nagy palikti Jugoslavijos pasiuntinybę, kad jo buvimas negadintų gerėjantių sovietų—Tito santykių ir pasirašė susitarimą, kad jam bus leista laisvai išvykti, nors ir gerai žinojo, jog sovietai to susitarimo nesilaikys.

Kodėl Chrusčevs panoro dabar

sušaudyti Vengrijos sukilimo vadus ir vėl pasauliui priminti tragiškus kuosius Vengrijos įvykius? Mano ma, jog Chrusčevs nori bauginti ir spausiti satelitinius kraštus, kad jie gerai atsimintų, jog jie yra visiškai Maskvos kontrolėje. Sušaudymas įvykdytas sovietų komunistų politinio biuro visuotinio suvažiavime išvakarėse. Savo kruvinu oju aktyvūs Chrusčevs nori parodyti politbiuro nariams, jog jo rankose yra visa galia ir jam tegalima tik priartiti, bet nesipriešinti. Tai baimės įvairymas saviesiems. Tai vaizdas parodymas kas jų laukia, jei kas bandytų Chrusčevą užmačiom priešintis.

Nagy sušaudymas Europos sosti nese iššaukė demonstracijas. Bonoje Vengrijos pabėgėliai akmenimis apmėtė sovietų ambasadą, o Kopenhagoje studentai ir darbininkai išdaužė sovietų atstovybės langus. Maskvoje sovietai suorganizavo 400 žmonių demonstraciją prie Danijos pasiuntinybės ir išdaužė pasiuntinybės langus. Kaltinimas—kam Danija eina su kapitalistais ir yra Amerikos valdoma. Kadangi sovietuose jokios demonstracijos negalimos, tai labai aišku, jog demonstracija prie Danijos pasiuntinybės suorganizuota komunistų partijos pavedimu.

LIBANONE LIĖJASI KRAUJAS
Jau antras mėnuo Libanone liejasi kraujas. Egiptas ir Sirija Libanono sukilėliams siūnčia ginklus ir žmone. Dedamos visos pastangos nuversti provakarietiška dabartinę Libanono vyriausybę. Libanonas kreipėsi į Jungtines Tautas. Jungtinių Tautų gen. sekretorius išskriodė į Libanoną padėties tirti vietoje. Amerika paspartintai Libanonui siūnčia ginklus. Amerikos prezidentas Eisenhower ir Anglijos min. pirm. Macmillan neseniai sutarė Libanoną išlaikyti bet kokia kaina. Per Libanoną eina arabų naftos vamzdžiai. Jei Libanonas iškristų iš vakariečių globos, vakarietiškoji arabų nafta atsidurtų pavojuje. Amerika yra paskelbusi, jog ji pasijstų į Libanoną savo kariuomenės, jei Libanono vyriausybė prašytų. Amerikos transporto lėktuvai budi Vakarų Vokietijoje o šešto laivyno daliniai yra netoli Libanono krantų. Anglija ir Kipro salą atsuntė 3.000 parašiutininkų, kurie per psuvalandį atsirastų Libanone, jei padėtis pasunkėtų. Naujaisiomis žiniomis, Amerika į Libanoną ruošiasi pasųsti Turkijos ir Irako kariuomenės, jei Jungtinių Tautų gen. sekretoriaus pastangos vaisy neduotų. Amerika ir Anglija ryžtasi Libanoną išlaikyti bet kokia kaina. Sovietai baugina "sava nortais". Artimuosiuose Rytuose sunkėjanti padėtis labai primena Suez kanalo krizės laikus. Suezas buvo prarastas. Ar bus išgelbėtas Libanonas?

DE GAULE ŽENGIA PIRMYN.

Prancūzijoje gen. De Gaulle pa siekė du didesnius laimėjimus. Jis (Nukelta į 3 pusl.)

MOKSLO METAMS PASIBAIGUS

Kiekvienoje didesnėje kolonijoje turime jaudinančių pavasario vaizdų, kai mokiniai ir visuomenė susirenka į liuanistikos mokslo metų užbaigos aktą. Pakili nuotaika, pilnos vilčių kalbos, akyse džiaugsmo asaros, -visa tai šiam aktui teikia priderančios reikšmės.

Liuanistikos reikalus žvilgtėre kime išsiblaškę ir išsiblaškę iš džiaugsmingo apsvaigimo, o pažvelgę matome, kad tą džiaugsmingą šventės nuotaiką išblaškė bent pa viršutiniškiausios apie liuanistikos mokyklas konkrečios žinios.

Mokykla veikia metus... dvejis... ketveris... aštuonerius, bet neturi programos ir dėl programos nebuvimo kyla visai pagrįstų nusiskundimų, jog mūsų liuanistikos mokyklų nukrito į labai žemą diletantinį lygį. Tiesa perėjais metais liuanistikos programos lyg ir davė LB. Lietuvių Bendruomenės troškimams šią apgalvotą spragą kuo nors užpildyti yra labai girtinas, bet tu programų autorius (didelių kvalifikacijų pedagogas) kelis mėnesius gyvenęs Chicagoje, neišėjo kon taktu nei su mokytojais, nei su mokyklomis. Tai yra charakteringa ir pačioms programoms: jos yra aukštesnės lygį, bet be ryšio su mokykla, be pažinties su darbo sąlygomis.

Liuanistikos mokyklos yra įvairaus tipo: šeštadieninės, reguliarių pamokų metu, popamokiniu metu, kursų pobūdžio, aukštesnės. Visi neišjaunant centralizuotos vado vybės buvimu, kiekviena kolonija tvarkosi taip, kaip vietos galvoms atrodo geriausia. Nežinoma, nei kiek ir kokių mokytojų yra nežino mas ir tikslus mokinių skaičius. Net ir mokyklų skaičius nėra tiek tikras, kad už jį galėtų kokia centrinė įstaiga guldyti galvą. Ir kažin, ar galimas dar didesnis chaosas?

Sunkiai išlaikomas mokslo lygis. Vardan tėvynės meliš daromi kuo riazai. Aukštesnį mokytojų atsilir da moinių, kurie nemoka nei skaityti nei rašyti ir savo bukvumu kliu do geros valios mokinių pažanga. Kai kur forsuoja vardan Lietu vos iki kvapo netekimo. Mokiniai per penkis dienas mokosi reguliariose mokyklose, o šeštadienį liuanistikos mokyklis sėda kartais net kokiom trim klasėm aukščiau. Jokios atrankos! Jokios aukos! Visi džiaugiasi, kad susirenka didesnis mokinių skaičius, kad kokyba gyvuoja, kad tautos ateitis šviesi...

Koks tos ateities šviesumas, jei naujausių laidų jaunimas savo tarpe liuviškai nekalba? Daug jų ne kalba, nes ne tik nenori, bet ir ne moka kalbėti. Tik išsimitys mėgsta liuviškai skaityti. Labai netvirtas settlements tą dar tebelokia prie tautinių šokių ar dainų. Dar kai ką padaro viena kita jaunimo organizacija bei kiek gelbsti vasaros stovyklos, bet kur tie motorai, kurie suks liuvišką mašiną tada, kai mūsų metų žmonės nuels įkapus? Mūsų naujausias liuviškas jaunimas nu sistatęs gyventi be liuviškos spaudos ir be liuviškų organizacijų. Netikite? Patikrinkite bent kelių jums prieinamų jaunuolių turimą ir skaitomą liuvišką spaudos ba gą, pasiklauskite ir kikius susi rinkimus ir į kokius koncertus jie lankosi.

Tokios kalbos apie naujųjų ateivių vaikus. Tiesa, ne visų atžvilgiu jos teisingos. Turime apšiai ir švie sių išimčių. Bet, turime apšiai ir dar tamsesnių pavyzdžių, kur į bet kokią liuanistiką visai numojama ranka. Kaip taisyklė, liuanistikos mokymulsi domisi tik naujųjų ateivių vaikais. Senieji ateiviai labai mėgsta didžiulius savo skaičius. Chicagoje jie tariasi, kad jų ešm net šimtas tūkstančių. Bet jų kilmės vaikų Chicagoje mokosi liuanistikos kros truputi nėplinas tuzinas. Šis kuklus nėplinas tuzinas rodo realią viso šimto tūkstančių vertę liuvių tautai...

Būtų net keista, kad ateitis būtų šviesesnė. Visoje Amerikoje esama apie 125 liuviškos parapijos, daug "liuviškų" mokyklų. Ir parapijos ir mokyklos turi liuviškos kilmės personalą, dažniausiai dar ir kalbantį liuviškai. Reikia pri priminti, kad kai kuriais dvasiniais

kais didžiujamės iš visos širdies. Bet galime didžiulius tik išimtimis. Didžiuna liuviškos kilmės kuni gu veikia atsiriboję nuo liuviško judėjimo: nei skaito liuviškos spaudos, nei lankosi susirinkimui se, nei seka liuvių tautinį gyvenimą. Nenorint pasidaryti šių kuni gu priešū (juk lengvai gali būti sutapatinamas su Bažnyčios priešū!), kiekvienas ramus žngus stengiasi šią problemą apeiti, jos neminėda inas. Katalikiškos krypties spauda bejokių sąlygų kiekvieną parapiją tik giria. Tyla šiuo atveju nėra gera byla. Be reikalo katalikiškos krypties laikraščių redakcijos spaudžia bendradarbius, kad apie parapijas kalbėtų kiek galima švelniau visų tikinčiųjų pareiga parapijų vadus lakyti dvasios vadais. Bet parapijų vadai, o ypač jų asistentai, tik retai atsimena pareigas liuvių tautai. Kristus verkė dėl sugriautos Jeruzalės, o mūsų dauguma dvasiškųjų kartu su palinkusiais nepajėgiantis atsispirti nutautė jimi ne tik dėl pavergtos tautos neverkia, bet nepajėgia suprasti ir tų, kurie dėl to sielojasi. Neįsileis dami ar naikindami liuvių vybę žu do mūsų tautos papročius ir tradicijas žudo tautą kaip tokia. Juk tai yra lygu išsižadėjimui savo tėvų, nors Dievas savo įsakymų eilėje yra aiškiai pasakęs "Nežudyk" "Gerbk savo tėvą ir mtiną" Tai yra išdėmėtinai kiekvienam, tiklindžiam. Išdėmėtinai ir tai kad mūsų vaikų nutautinimo procesas prasi deda gatvėje, o yra užbaigiamas darželiuose mokylose šeimos neliuviškoje katekizacijoje ir bažnyčioje.

Keli šimtai seselių mokytojų dau geliu atvejų parodė kad jos norėtų geliu atvejų nori matyti ir turėti Bet jos neįstengia spirtis žudančiai tautinio nykimo dvasiai ir sudaro mai nepalankiai liuviško darbo aplinkai. Iš "liuviškos mokyklos" išėję mokiniai bent tiek tai jau tikrai žino, kad jiems liuvių kalba bus nereikalinga nei toliau mokantis, nei gyvenant. Klaidingai pervertinama pažūra, kad "parapiji nėj mokyklų" mokiinius na galima nustatyti proletuviškai. Turime liudnos informacijos, kad dar nebuvo nt bandoma parapijinę mokyklą nustatyti proletuviškai. O prie šito vis so pridėję svetimo krašto aplinką ir turime atbaigtą vaizdą tų sąlygų, kurios lemia mūsų tautinę ateitį.

Kas kaltas? Kur kaltininkų beles kotume, vis tiek tenka stebėtis mūsų visuomenės abejingumu liuvių kiams reikalams. Smauros orientacijos ir savo misijai nesubrendę visuomenės vadai liuvių dėmesį nu kreipė į kitus pirmaeilius reikalus: kaip partinius ginčius, tariamai nu sipelnusių visuomenininkų adora cija ir t.t. Nuostabiai gražiai pavyko visuomenę taip užliuluoti, kad tautinio išlikimo klausimams nebeliko vietos didžiųjų rūpesčių dienotvarkėse. Visuotinio snaudulio nuotaika tokia, kad darosi jau net nepopuliari tėvams raginti savo vaikus eiti ar paraginti tėvus, kad jie savo vaikus leistų nors ir į skurdžią liuanistikos mokyklą.

Gyvename nuotaikomis gražiai pakalbėti apie liuvių vybės išlaikymą, apie pavergtą tėvynę, apie kovą už laisvę - bet kad už keliolikos metų mes būsimė sunykę ligi visai nereikšmingo skaičiaus, apie tai net neužsimenama. Ir dažniais atvejais net sunkiai suvokiama, ko dėl neužsimenama? Iš baimės pa žvelgti realybei į akis, iš gėdos ar nepamatymo?

Siemet turime daug didelių kon gresų, seimų, suvažiavimų, konferencijų... Bet neatsižvelgiant į grės mę liuvių tautai tik viena LB savo šaukiamo seimo programoje turi įtraukusi punktą apie liuvių vybės išlaikymą. Tiesi kiti patį svarbiausį punktą į savo dienotvarkes įtrauk ti "pamiršo". Tai yra daugeliu mūsų vadų atestacija ir tautos reikalų egzaminas.

Trumpai drūtai. Nežūrind paki lios liuanistikos mokyklų išleistu vių nuotaikos, atrodo, mes tvarko mės taip, kad čia pat, tarp mūsų besisukindįjančią glitinę patys kvė čiamė šokiui. Tai maždaug takti apyskaitą skelbia liuanistikos mo kylos apyskaita Įdomu būtų išgirsti

A. A. PULK. A. BIRONTUI MIRUS

Š.m. birželio 8 d. 5 val. ryto savo dukters Margaritos ir žento ižn. Juozo Primenų bute, Clevelande, mirė didis liuvius, savanoris kūrė jės, veteranas, politinis pabėgėlis Lietuvos kariuomenės dimisijos pulkininkas Adolfas BIRONTAS. Velionio kūnas buvo pašarvotas p. Jakubauskienės laidotuvių kopylčioje, kur velionis buvo tautiškai gausiai lankomas. Jie visi tuo būdu velioniu išreiškė pagarbą ir atsi sveikino su garbingu Lietuvos kariu. Laidotuviuose dalyvavo ir velio nio sūnus tarnaujantis JAV karo aviacijoje. Laidotuvės įvyko birželio 11 d. Bažnytinės apeigos buvo atliktos Sv. Jurgio bažnyčioje. Gedulinis pamaldas atnašavo kun. P. Džigoraitis. Palaidotas Kalvarijos kapuose kur kun. Džigoraitis pasakė, kaip velionio gyvenimą ir vestą dėl tėvynės kovą pritaikintą pamok šią. Atsisveikinimo žodį taip pat tarė velionio į Ameriką atkviėjęs dr. Vincas Misulis, savo ir Lietu vių Nacionalistų Komiteto egzylėje

KNYGOS SKAITYTOJAI PASISAKO DEL SMILGAIČIŲ AKVARELĖS

Ona Algimienė, Chicago, Ill.

Gal būt rašytojai, taip pat ir kny gu leidėjai nežino, kad skaitytojai laukia knygų recenzijų, ypač naujai pasirodantių ir premijuotų veikalų. Ne tam kad skaitytojas žinotų, kaip perskaitytą knygą vertinti, bet patikrinimui savo vertinimo, literatūros žinovo patiektų duomenų šviesoje.

Todėl, pasirodžius P. Jurkaus romano "Smilgaičių Akvarelė", J. Gliaudos parašyti recenzijai, pasidarė lengviau. Atseit, vertinimas buvo, jei ir ne toks pat, bet buvo tikras.

Galima su Gliauda nesutikti, kad tėvo sąmokslas su klebonu ištekinti Samanę atsiduoda farsu - tai gyvenimiška. Taip pat netiesia, kad autorius savo veikėjū nemyli. Jis jiems jautrus, o Lina yra net išimtylė. Tačiau dėl viso kito dažnas skaitytojas turi tuos pačius įspūdžius kaip ir p. Gliauda. (Daugas 1958 m. vasario 1 d.)

Skaitytojas nenagrinėja papunk čiu, pagal literatūros kritikos taisykles, jis vadovaujasi visumos įspūdžiu ir gali pasisakyti už veikalą teigiamai, ar neigiamai ir tai tik paklaustas. Skaitytojai, kurie savo nuomonės neturi, beveik, kad ir neskaityti. Jei skaitytų visi, nebūtų nusiskundimų dėl liuviškos knygos vegetavimo. Tad, jei skaitytojo nuomonė yra kiek svari, užklaustas dėl "Smilgaičių Akvarelės" išlavintas skaitytojas, galėtų atsakyti, kad ir šitaip:

-Jei tūlas autoritetas yra pasakęs, kad knyga, kurią nėra verta skaityti keletą kartų, nebuvo verta skaityti net vieną kartą, - tai aš galiu pasakyti, kad "Smilgaičių Akvarelės" aš antrą kartą neskaitysiu.

Jis ne tik pats neskaitys, bet ir savo jaunam sūnui, ar dukrai neduos skaityti, bijodamas pakenkti liuviškam nusiteikimui, kadangi ir mūsų politinių veiksmų apyskaitą taip pat besisteljojanti Lietu vos ateitimi. Bet kokią apyskaitą jie gali duoti? Tiesa per daugelį metų mes girdime daug triukšmo važinėjimų, bet taip pat ir gan aiškiai matome, kad veiksniai metai iš metų nedaug ir neišlaiko liuvių bės išlaikymo egzaminų. Jie tuščiai viliasi sudarą kažkokią išimti tarsi, ir istrija jiems išimti padarys - bus prieš juos akla ir jims atlaidi.

K. Marataitis

vardu, Jonas Leonas, Vytautas A. Braziulis - Clevelande LB vardu ir kpt. Juozas Steponaitis.

Taip atsigulė į amžino poilsio vietą toli nuo gimtųjų laukų už kuriuos visą amžių kovojo, trečias iš eilės mūsų tautinio apsisprendimo ir minties Nepriklausomos Lietu vos sostatybės šūlas. Pirmasis, pirmutinis ir paskutinis Lietuvos Respubli kos prezidento Antanas Smetona, antrasis - generolas Vladas Nagius - Nagevičius ir trečio šviežiai cupil tas kapas, tai a.a. pulk. A. Birontas.

Kad velionis buvo didžiu liuviu, rodo jo eitas, tiesus, liuviškas kelias ir tame kelyje atlikti darbai. A.a. A. Birontas mirė eidamas 74 savo amžiaus metus. Buvo gimęs 1885m. gegužės 15 (pagal senka lend.). Kretingos dvare Tado ir Kotrinos Galdikaitės - Birontų šeimoje. Kietas, napalaužiamas, liuviškas, ar tikrai žemaitišką būda velio nis paveldėjo iš savo o tėvo, liuvišką sąmonę susibrandino ir joje užsigrūdino ankstyvoje jaunystėje. Savo charakterį taip pat parodė gana anksti. 1905 m., pačioje savo karininko karjeros pradžioje, prie suomių tautinio bruzdėjimo malšinimo. Nežūrind kad buvo leibgvardijos karininkas ir jam su pulku reikėjo įsijungti į suomių malšini mą, jis pats, būdamas pavergtos tautos sūnumi malšinamiems su miams viešai reikšė savo simpatijas. Už tai rusų karo vadovybės buvo nubaustas ir atliks bausmę, buvo atleistas iš kariuomenės. At leidus, įstoja į Maskvos universitetą ir baigia farmaciją. Didžiojo karo metu buvo pašautas į kariuome nę ir už pasižymėjimą kautynėse buvo apdovanotas pasižymėjimo

žymeniais. Kuriantis nepriklausomai Lietu vai pulk. Birontą, su didele patirtimi, matomai Lietuvos kariuomenės savanorių kūrėjų eilėse: Šiaulių karo komendantu, Lietuvos Geležin kelių karo viršininku ir Antrojo Pa slenio pulko vadu. Būdamas Lietu vos kariuomenėje domėjosi jos viso kerio pažanga ir visu valstybiniu - visuomeniniu gyvenimu. Jis sie kė pažangos, darnios, teisingos Lie tuvos, kurioje visi tautiečiai ir loja lūs krašto piliečiai, turėtų teisingą, gailėstingą rūpintojėle motiną Lie tuvą. Šiuo keiu eidamas, 1923 met. labai ryškiai prasilenkia su kraštą valdžiusios krikščionių demokratų partijos interesais, būtent už išpir kimą pirmojo Lietuvos Respubli kos Prezidento A. Smetonos, kuris buvo nuteistas 2.000 litų bauda ir vieną mėnesį kalėti už tai kad savo redaguojamame laikraštyje patalpi no prof. A. Voldemaro kritikos straipsnį dėl krik. dem. pasirašytos Klaipėdos krašto konvencijos. Mat, krik. demokratų vyriausybė už gar bingą ir teisingą buvusio prezidento išpirkimą a.a. pulk. A. Birontą 1923. x. 16 pašalino iš kariuomenės.

Atleistas iš kariuomenės susirado Klaipėdoje už 180 litų mėnesiui dar bą ir karinės uniformos nevaržo mas, plačiai įsijungia į visuomeninį darbą. Kaip nacionalinės - tautinės minties puoseletojas, visa širdimi įsijungė į tautinio darbo barą. Jis buvo vienas smbiausių tautinės minties brandintojų ir tautininkų sąjungos kūrėjų bei organizatorių.

1928m. sausio pradžioje Gen. šta bovirsininkas gen. P. Plechavičius susigražina pulk. A. Birontą į kariuo menę ir paskiria gen. štabo rikiuo tės skyriaus viršininku. Šiose parei gose velionis išbuvo iki 1934 metų, Tvirtas ir tiesus velionio būdas svarstant sąstatinius ir kitus syar kariuomenės reikalus su Respubli kos Prezidentu atvedė į nemalonų konfliktą ir šio konflikto pasekoje pulk. A. Birontas 1934. VIII. 31 iš kariuomenės buvo paleistas į dimi siją. Kaip stipriai velionis čia pa pinaičio, gen. St. Raštiko ir eiles tiktų. Tačiau jei laikyti mums Vo kietijos sienos atidarymą pabėgti nusikaltimu tai ir būtų tiesos, bet tada kalti ir tie, kurie tuo sje nos atidarymą pasinaudojo.

Visą suglaudinus velionis nenusi kaltė. Jis buvo taurus ir didis liuvi vis, kuris didžios tragedijos aky vaizdije buvo tapęs visų pabėgėliu vadu. Kaip savo laikui Mozė per perbrendamą Raudonąją jūrą per vedė žydus, taip lygiai velionis per užtrauktą Vokietijos sieną pervedė liuvių tremtinius. Jis buvo ta la u ri, liuviška asmenybė, kuri visada, kaip tik buvo reikalinga, ne tik drįsdavo pasakyti, bet ir reikiamas išvadas sugebėjo padaryti. Su pulk. A. Bironto mirtimi netekome vie nos tokių asmenybę, kokių iš viso nedaug turime. Lai jo ryžtas ir darbai bus mums pavyzdžiu gyve nime ir kovoje.

Sulikvidavus Vietinę Rinktinę ir vokiečiams suėmus eilę Vliko veikė jų, mūsų savivaldos, t.y. generali nių tarėjų ryšiai su vokiečiais pa šlijo. Ir jie griūvančio fronto aky vaizdoje pašlijo mūsų nenaudai. Vokiečių traukimas iš rytų mums vėl nešė raudonąją vergiją. Vokie čiai tužo ir nesekmų katilą krovė ant mūsų pogrindžio. Šituos vokie čių smūgius daugiausiai jautė Pir naasis Generalinis Tarėjas gen. P. Kubiliūnas ir jis buvo verčiamas ieškoti būdu pašlįjims santy kiams gerinti. Viena geriausių prie monių buvo suorganizuoti Mobilizacijos Štabą kurio uždavinys būtų pravesti Lietuvos vyrų mobilizaciją jėkavai su bolševikais. Rytų fron tas braškėjo. Vokiečiai visu frontu traukėsi. Mobilizaciją pravesti grei tu laiku buv neįmanoma. Todėl santykių su vokiečiais varden, gen. Kubiliūnas, kaip Pirmasis Generali nis Tarėjas pritarė. Ir kodėl nepritarti tokiai mobilizacijai kuri ne bus realizuota, o nauda aiški: voki čiai nustos kaltinę liuvių, paleis suimtuosius Vietinės Rinktinės ka rius ir jei bolševikai antrą kartą veržtųsi į Lietuvos teritoriją, atidarys Lietuvos Vokietijos sieną pa

žymeniais.

Kuriantis nepriklausomai Lietu vai pulk. Birontą, su didele patirtimi, matomai Lietuvos kariuomenės savanorių kūrėjų eilėse: Šiaulių karo komendantu, Lietuvos Geležin kelių karo viršininku ir Antrojo Pa slenio pulko vadu. Būdamas Lietu vos kariuomenėje domėjosi jos viso kerio pažanga ir visu valstybiniu - visuomeniniu gyvenimu. Jis sie kė pažangos, darnios, teisingos Lie tuvos, kurioje visi tautiečiai ir loja lūs krašto piliečiai, turėtų teisingą, gailėstingą rūpintojėle motiną Lie tuvą. Šiuo keiu eidamas, 1923 met. labai ryškiai prasilenkia su kraštą valdžiusios krikščionių demokratų partijos interesais, būtent už išpir kimą pirmojo Lietuvos Respubli kos Prezidento A. Smetonos, kuris buvo nuteistas 2.000 litų bauda ir vieną mėnesį kalėti už tai kad savo redaguojamame laikraštyje patalpi no prof. A. Voldemaro kritikos straipsnį dėl krik. dem. pasirašytos Klaipėdos krašto konvencijos. Mat, krik. demokratų vyriausybė už gar bingą ir teisingą buvusio prezidento išpirkimą a.a. pulk. A. Birontą 1923. x. 16 pašalino iš kariuomenės.

Atleistas iš kariuomenės susirado Klaipėdoje už 180 litų mėnesiui dar bą ir karinės uniformos nevaržo mas, plačiai įsijungia į visuomeninį darbą. Kaip nacionalinės - tautinės minties puoseletojas, visa širdimi įsijungė į tautinio darbo barą. Jis buvo vienas smbiausių tautinės minties brandintojų ir tautininkų sąjungos kūrėjų bei organizatorių.

1928m. sausio pradžioje Gen. šta bovirsininkas gen. P. Plechavičius susigražina pulk. A. Birontą į kariuo menę ir paskiria gen. štabo rikiuo tės skyriaus viršininku. Šiose parei gose velionis išbuvo iki 1934 metų, Tvirtas ir tiesus velionio būdas svarstant sąstatinius ir kitus syar kariuomenės reikalus su Respubli kos Prezidentu atvedė į nemalonų konfliktą ir šio konflikto pasekoje pulk. A. Birontas 1934. VIII. 31 iš kariuomenės buvo paleistas į dimi siją. Kaip stipriai velionis čia pa pinaičio, gen. St. Raštiko ir eiles tiktų. Tačiau jei laikyti mums Vo kietijos sienos atidarymą pabėgti nusikaltimu tai ir būtų tiesos, bet tada kalti ir tie, kurie tuo sje nos atidarymą pasinaudojo.

Visą suglaudinus velionis nenusi kaltė. Jis buvo taurus ir didis liuvi vis, kuris didžios tragedijos aky vaizdije buvo tapęs visų pabėgėliu vadu. Kaip savo laikui Mozė per perbrendamą Raudonąją jūrą per vedė žydus, taip lygiai velionis per užtrauktą Vokietijos sieną pervedė liuvių tremtinius. Jis buvo ta la u ri, liuviška asmenybė, kuri visada, kaip tik buvo reikalinga, ne tik drįsdavo pasakyti, bet ir reikiamas išvadas sugebėjo padaryti. Su pulk. A. Bironto mirtimi netekome vie nos tokių asmenybę, kokių iš viso nedaug turime. Lai jo ryžtas ir darbai bus mums pavyzdžiu gyve nime ir kovoje.

Sulikvidavus Vietinę Rinktinę ir vokiečiams suėmus eilę Vliko veikė jų, mūsų savivaldos, t.y. generali nių tarėjų ryšiai su vokiečiais pa šlijo. Ir jie griūvančio fronto aky vaizdoje pašlijo mūsų nenaudai. Vokiečių traukimas iš rytų mums vėl nešė raudonąją vergiją. Vokie čiai tužo ir nesekmų katilą krovė ant mūsų pogrindžio. Šituos vokie čių smūgius daugiausiai jautė Pir naasis Generalinis Tarėjas gen. P. Kubiliūnas ir jis buvo verčiamas ieškoti būdu pašlįjims santy kiams gerinti. Viena geriausių prie monių buvo suorganizuoti Mobilizacijos Štabą kurio uždavinys būtų pravesti Lietuvos vyrų mobilizaciją jėkavai su bolševikais. Rytų fron tas braškėjo. Vokiečiai visu frontu traukėsi. Mobilizaciją pravesti grei tu laiku buv neįmanoma. Todėl santykių su vokiečiais varden, gen. Kubiliūnas, kaip Pirmasis Generali nis Tarėjas pritarė. Ir kodėl nepritarti tokiai mobilizacijai kuri ne bus realizuota, o nauda aiški: voki čiai nustos kaltinę liuvių, paleis suimtuosius Vietinės Rinktinės ka rius ir jei bolševikai antrą kartą veržtųsi į Lietuvos teritoriją, atidarys Lietuvos Vokietijos sieną pa

žymeniais. Kuriantis nepriklausomai Lietu vai pulk. Birontą, su didele patirtimi, matomai Lietuvos kariuomenės savanorių kūrėjų eilėse: Šiaulių karo komendantu, Lietuvos Geležin kelių karo viršininku ir Antrojo Pa slenio pulko vadu. Būdamas Lietu vos kariuomenėje domėjosi jos viso kerio pažanga ir visu valstybiniu - visuomeniniu gyvenimu. Jis sie kė pažangos, darnios, teisingos Lie tuvos, kurioje visi tautiečiai ir loja lūs krašto piliečiai, turėtų teisingą, gailėstingą rūpintojėle motiną Lie tuvą. Šiuo keiu eidamas, 1923 met. labai ryškiai prasilenkia su kraštą valdžiusios krikščionių demokratų partijos interesais, būtent už išpir kimą pirmojo Lietuvos Respubli kos Prezidento A. Smetonos, kuris buvo nuteistas 2.000 litų bauda ir vieną mėnesį kalėti už tai kad savo redaguojamame laikraštyje patalpi no prof. A. Voldemaro kritikos straipsnį dėl krik. dem. pasirašytos Klaipėdos krašto konvencijos. Mat, krik. demokratų vyriausybė už gar bingą ir teisingą buvusio prezidento išpirkimą a.a. pulk. A. Birontą 1923. x. 16 pašalino iš kariuomenės.

Atleistas iš kariuomenės susirado Klaipėdoje už 180 litų mėnesiui dar bą ir karinės uniformos nevaržo mas, plačiai įsijungia į visuomeninį darbą. Kaip nacionalinės - tautinės minties puoseletojas, visa širdimi įsijungė į tautinio darbo barą. Jis buvo vienas smbiausių tautinės minties brandintojų ir tautininkų sąjungos kūrėjų bei organizatorių.

1928m. sausio pradžioje Gen. šta bovirsininkas gen. P. Plechavičius susigražina pulk. A. Birontą į kariuo menę ir paskiria gen. štabo rikiuo tės skyriaus viršininku. Šiose parei gose velionis išbuvo iki 1934 metų, Tvirtas ir tiesus velionio būdas svarstant sąstatinius ir kitus syar kariuomenės reikalus su Respubli kos Prezidentu atvedė į nemalonų konfliktą ir šio konflikto pasekoje pulk. A. Birontas 1934. VIII. 31 iš kariuomenės buvo paleistas į dimi siją. Kaip stipriai velionis čia pa pinaičio, gen. St. Raštiko ir eiles tiktų. Tačiau jei laikyti mums Vo kietijos sienos atidarymą pabėgti nusikaltimu tai ir būtų tiesos, bet tada kalti ir tie, kurie tuo sje nos atidarymą pasinaudojo.

Visą suglaudinus velionis nenusi kaltė. Jis buvo taurus ir didis liuvi vis, kuris didžios tragedijos aky vaizdije buvo tapęs visų pabėgėliu vadu. Kaip savo laikui Mozė per perbrendamą Raudonąją jūrą per vedė žydus, taip lygiai velionis per užtrauktą Vokietijos sieną pervedė liuvių tremtinius. Jis buvo ta la u ri, liuviška asmenybė, kuri visada, kaip tik buvo reikalinga, ne tik drįsdavo pasakyti, bet ir reikiamas išvadas sugebėjo padaryti. Su pulk. A. Bironto mirtimi netekome vie nos tokių asmenybę, kokių iš viso nedaug turime. Lai jo ryžtas ir darbai bus mums pavyzdžiu gyve nime ir kovoje.

Skaitydami KARĮ būsite gerai informuoti apie pasaulinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės Lietuvos istorijos, retais paveikslais iliustruotų ir Lietuvos kariu atsiminimų iš įvairių laikų. Mėtinė prenumerata \$5.00, rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N.Y.

TĖVŲ ŽEMĖ

LAso Anglijos Vietininkijos ledožiamas neperijodinis laikraš tis. T. Ž. turinys - gyvas, įdomus, nušviečias ir tenykčių liuvių gyvenimą. Iliustruotas.

Prenumerata JAV ir Kanadoje metams - 2 1/2 dol., atskiras nu mers - 20 cent.

Užsisakyti galima šiuo adresu: "Laisvoji Lietuva", 911 W 32 St. Chicago 8, Ill.

LAISVOJI LIETUVA FREE LITHUANIA

OUTSTANDING LITHUANIAN NEWSPAPER
911 W 32 Str., Chicago 8, Ill Phone LA 3-8544.
Published bi-weekly on Thursdays
By Lithuanian Regeneration Association

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.
Redaguoja Redakcinė Komiteta. Prenumerata:
Straipsniai ir korespondencijos redakcijoje taisyti ir taipina savo nuodiu-Metams - 4.50; pusei metų - 6.00; metams - 10.00. Atskiras numeris 10 ct. - 1.00. Autoriams pareikalavus.
Subscription per year - \$ 4.50; 6 months - \$ 2.50; 10 c. per copy
Pavarde ar slapyvardis pasirašyti straipsniai ne visada išreiškia redakcijos nuomonę.

KAI KALBAME APIE VIENINGAS GRETAS

J. Jasevičius

Visi skaudžiai pergyvename mūsų tautos tragediją ir su užuojauta bei gailėsčiu žiūrime į tėvynėje kenčiančius mūsų tautiečius. Taip pat visi suprantame, kad norėdami patiesinti savo pasitraukimą iš Lietuvos ir patiesinti prieš už savo žemės teises kovojančius brolius, prieš pradecančią atbukti savo tautinę sąžinę ir, pagaliau, prieš istoriją, turime dirbti, aukotis ir auštinti Lietuvos išlaisvinimui o taip pat pasilikti ištikimais savo tautos vaikus.

Kiekvienas didesnis darbas reikalauja jėgų sutelkimo ir kartu dirbančiųjų vieningumo. Mūsų dalyvaujančiųjų ir lietuvių tautos ypatingai reikalauja visų sutarimo ir vieningumo.

PAŽIŪRĖKIME Į SAVO DARŽĄ

Mūsų gyvenime negalime pasigirti visų vienodu supratimu mūsų tautinių reikalų svarbos. Taip pat negalime pasigirti ir vieningu darbu, vieningomis pastangomis.

Kai įvyksta mūsų laisvinimo ar kitokį darbą dirbančioje institucijoje nesutarimai ir skaldymasis, tai mes tuojau, lyg bijodami pažvelgti į faktą teisingai, kad latviai ar lenkai dar labiau susiskaldę. Panašiai ir organizacijose, ypač politikose. Jei kas atskilo tai tuojau rodome į kitą, būtinai priešingo lagerio, kad jie irgi suskile ir pan. Bijome pažvelgti į savo daržą ir savo darže augančias augančias piktžoles. Ir savo darže neišsivėję rodome ir kaimyno ir džiaugiamės, kad jo daržas dar daugiau piktžolėmis prižėlęs.

Dėl taip vadinamųjų mūsų politinių partijų vidaus nesutarimų - jei ir nevertėtų perdaug sielotis,

tai dėl vyriausių laisvinimo veiksmų virtimo ir gubės, lydekos ir vėžio bendradarbiavimą negalime pasidžiaugti.

Dar prieš kelis metus garsiai ir kartais net su pasididžiavimu žmonės kalbėjo apie VLIK'ą, kalba ir šiandien, deja, jau kitoniškiau. Ke lios grupės atskilo. Jos buvo apkal tintas vienybės ardymu, bet ištik ro prie to buvo pridėtas ir "vilenų bėje" pasilikusių pirštas tam, kad jos atskiltų.

Dabar kviečiame atgal pasirem dami gražiais vienybės sūkais. Ne "atžalą" reikiama nenori vienybės. Tačiau užmiršta, kad prieš kviečiant sėsti prie bendro stalo reikiama pastatyti parverstą kėdę, kuri ne vien nuo stalo pasitraukusiųjų pastangomis buvo parversta.

Suprantama, kad bendrinis laisvinimo, kultūrinis ir šalpos organizacijų bendradarbiavimas gali mybės kai pvz. Alto Vykdomojo komiteto narių rankeje esantieji du laikraščiai vanaoja Lietuvos Bendruomenę ir jos veikėjus prasima nytais faktais, nesistengdami pati krinti naudojamų faktų teisingumą.

Bendruomenininkai savo rengiamuose Vasario 16-sios minėjimuose surenka pinigų laisvinimo reikalams ir juos persiunčia Altui. Juk galėtų juos ir Bendruomenės reikalams panaudoti. Na ir jei pa mėgintų kitais metais surinkti pinigų neduoti, tai be abejo būtų apsaukti nesilaikančiais vienybės, priimančiais svarbų laisvinimo darbą.

Alto darbas turi būti remiamas, bet taip pat ir Alto vadovybė turi dėti pastngas, kad iš jos narių rankų tiesioginiai ar netiesioginiai ne būtų barstomi nasantaikis ir visuomenės skaldymo grūdai.

KOKIOS SPALVOS?

Kad mūsų politinėje veikloje vieningumas gerokai šlubuoja tai, sakysim, taip reikia, bet svarbiau

TAUTINIS KONGRESAS NEW YORKE

Nors ir nevisos tautinės srovės organizacijos dalyvavo kongrese, jis buvo gausus. Nesklandumų pasireikš, bet jie bus bene tie patys, kurie buvo jaučiami ir beorganizuojant šį Kongresą. Ar pasiekta vyriausiasis Kongreso tikslas?

Kaip jau buvo "LL" ir kitoje spaudoje pranešta, paskutinį gegužės savaitgalį New Yorke Statler Hotel patalpose įvyko Amerikos Lietuvių Tautinis Kongresas. Jį or-

nia, kad tą patį politinį erzelį bando ma kelti visoje mūsų veikloje. Dažnai bent kiek mūsų visuomeninėje veikloje pasireiškiantį asmenį vertinti ne pagal jo sugebėjimus ir pasiūlymus labai nedėkingam visuomeniniam darbu, bet pagal jo įsitikinimus ar politinei grupei priklausomumą. Ne asmeninės žmogaus vertės ieškome, bet spalvos.

Mūsų visuomenininkams darbo sąlygos nepavydėtinos. Reikia džiaugtis, kad šiose sąlygose atsiranda žmonių, kurie imasi visuo meninio darbo. Neturėtų mums perdaug rūpėti dirbančiojo politiniai įsitikinimai ar religija, bet svarbiausia turėtume rūpintis, kad turėtume dirbančiųjų, kad lietuviškoji veikla būtų gyva.

VIENYBĖS REIKIA NORĖTI

Mūsų visuomenėje atsiekti tobulos vienybės vargiai bus galima. Bet dėl to nereikia kaltinti vienos ar kitos žmonių grupės ar ideologijos. Taip pat vienu niekinti ir kaltinti, O kitus aukštinti. Visa mūsų visuomenė yra tu pačių dulkių paliešta. Tai sąlygos, laikas ir gerų norų trūkumas.

Laikas ir sąlygos nepriklauso nuo mūsų valios, bet geri norai yra tik mūsų valioje. Todėl kai kalbame apie vienybę, kai šaukiame konsoliduotis, parodykime, kad tikrai vienybės norime ir ją vertiname. Ir jeigu kurioje mūsų veiklos srityje nerandame sutarimo, tai nereikia nesutarimus plėsti į kitas sritis.

Suprantama, kad visuose darbuose yra klaidų. Klaidų nepastebėsime, jei nebus kritikos ir įvertinimo, nebus kas klaidas iškelia ir parodo. Bet kritika turi būti objektyvi, pagrįsta ir teisinga. Nesvarbu, kad pakluta.

Smeižtai, pajauka, niekinimas, vienu žeminimas kitų kėlimas ir padangų aukštybes neatlika kritikos darbų įvertinimo uždavinio, bet sėja neapykantos, kiršinimo ir nesutarimų sėklas, o šių sėklų vaisiai niekada nebus vienybė.

ganizavo šešios tautinės organizacijos: 1) Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, 2) Kanados Lietuvių Tautinė Sąjunga, 3) Lietuvių Tautinis Akademiniis Sambūris, 4) Lietuvių Tautinis Sąjūdis, 5) Amerikos Lietuvių Rezistencinė Santarvė ir 6) Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga. Pagal programą šio kongreso vyriausiasis tikslas buvo: "Sukonsoliduoti tautines jėgas ir suderinti jų pastngas sekmingesnei kovai dėl Lietuvos laisvės ir gajesnei lietuvių išeivijai".

Kongresui ruošti buvo sudaryti net keli komitetai. Pats vyriausiasis komitetas, kuriam vadovavo inž. Eug. Bartkus - ALTS-gos pirm., o nariais jėgo kiekvienos aukščiau minėtų organizacijų atstovai, veikė Chicagoje. Gi New Yorke darbovoše net trys komitetai: Vyt. Abraščio vadovaujamas darbo komitetas, J. Ginkaus vadov. Banketo globos komitetas ir jaunimo komitetas, vadov. Korp. Neo-Lithuania, kuris kongreso programa rūpinosi taip vadinamos Jaunimo Pavasario Šventės ruošimu. Tarp tų komitetų buvo atsiradę tam tikros trinties, bet bendras reikalas nuslopino asmenines ambicijas ir, iš atokiau žiūrint bei rezultatus matant, komitetai savo pareigas įvygė darniai. Vieno žymaus tautinės srovės veikėjo lyg ir jūmorio formoj artimųjų būrelyje pasakymas su atitinkamu palyginimu yra tikrai įdomus ir įsidėmėtinas. O jis pasakė, kiek teko nūgristi, maž daug taip: "Be juokų, gerbiamieji! Jeigu prie tiek daug komitetų, prie tiek klaidžių jūmų ir painiojimosi, prie tiekvienu kitam ant mazolių mindžiojimo kongresas išėjo net labai vykęs, tai be malonės be globos iš aukštybių tatau negalėjo įvykti. Ir dėl to verta priklausyti tautinei srovei. Aš joje pasilieku!" Komentaras prie ką tik pacituoto pasakymo gal tikėtų šitokiai: daug pasiūlymų ir dovaui, maž norinčių dirbti, bet darbas atliekamas stebuklingai gerai.

.....O kaip su užsibrėžtu tikslu? ..... Ar tą tikslą kongresas pilnai pasiekė? Aukštas atsakymas čia negalėtų būti. Žinoma, visos tris dienas vyko darbingi posėdžiai, atskaityti visi programoje numatyti referatai, iš daugiau 350 registruotų kongreso dalyvių gausus būrys dalyvavo karštose diskusijose, šeštadienį įvykęs banketas, kur dalyvavo, ir jau nūmą įskaitant, per 400 asmenų, net labai pasiekė, sveikinimų gausybė, kaip lietuviškų taip ir amerikoniškų, senatorių, kongresmanų, kurių galėjo prisikatyti net daugiau 20, anot gen. P. Plechavičiaus, atrastas naujas Važgantas Tėvo Vaišnio, S. J. asmenyje, kuris banketo iškilmingoje dalyje pasakė ovacijas su kėlusią kalbą... - visa tai susumavus galėtum vertinti kongresą visu šimtu nuosimčių pasisekusių. Bet

tai tik propogandinė pusė, o ne esminis tikslas. Tikrasis vyriausiasis kongreso tikslas buvo gi kitas - konsoliduoti tautines jėgas ir suderinti pastngas", kaip programos pirmame puslapyje buvo pažymėta. O ar tai pavyko? Atrodo, kad ne visiškai. Tautai paaiškėjo iš paskutinės dienos posėdžių, besvarstant rezoliucijų komisijos pranešimus.

Kokios gi priežastys sutrukdė

pasiekti pilnutinio tikslo? Ar nebus jos gimusios kongresą organizuojant? Dar prieš kongresą daugelis prie atitinkamų progų teiravosi, kodėl rengėjų tarpe nėra dar vienos gausios tautinės organizacijos LAS? Rengėjai mėgino aiškinti ir šiaip ir taip, bet iš viso ko buvo galima suprasti, kad iš iniciatorių pusės būta kažkokio išdidumo, kas neleido viską nuodugniai išaiškinti. Girdi, kvietėme, bet jei nenori, tai ir nereikia... O vis tik reikėjo. Ir pačiame kongrese, svarstant konsolidavimosi rezoliuciją, LAS dalyvavimo klausimas iškilė. Kai kurie kalbėtojai argumentavo, kad Tautinio Koordinacinio Komiteto Steigiamojo akto esą negalima pasirašyti ir dėl to, jog čia nedalyvauja visos tautinės organizacijos, O V. Alksninis savo nuosirdžia pasakytame žodyje aiškiai pasigedo:

"Būtų geriau, jei šio kongreso reigėjų tarpe matytume gyvą ir gausią Lietuvos Atgimimo Sąjūdį, taip pat dvi akademines organizacijas: Neo - Lithuania ir Santarą..."

V. Alksninis, kuris atstovavo Laisvės Kovotojų Sąjungai, buvo už tai, kad Tautinio Koordinacinio Komiteto Steigiamasis Aktas būtų pasirašytas, tik esą nereikėtų užtenkti durų ir suminėtos organizacijos išjungti..."

Po karštų diskusijų, kurios kilo V. Rasteniui perskačius, anot Ign. Vilėnšio, perdaug jau diplomatišką rezoliuciją, siūlančią konsoliduotos vienybės siekti tik ateityje, paaiškėjo, kad Koordinaciniam Akto pasirašyti įgaliojimų neturinties dvi rengėjų sąrašė buvusios organizacijos: Lietuvių Tautinis Sąjūdis ir Lietuvių Rezistencinė Santarvė, nors dalyviams tatau atrodė neįtikėtina. O neįtikėtina pasidarė todėl, kad, kaip per diskusijas išryškėjo, Kongreso rengėjų sutarimui jau iš anksto buvo sutartą ir paruošti tekstai ir Tautinio Koordinacinio Komiteto Steigiamojo Akto ir pagaliau pačio Tautinio Koordinacinio Komiteto Statuto. Tikroji priežastis, kodėl to Akto ir Statuto kongrese nepasirašyta, taip ir neparyškėjo, bet ta priežastis spėja ma: satelitiniam amžiuje visl nori turėti satelitus, bet niekas laisva via nesutinka jais būti. Susipažinus su T. Koor. K-to Statuto turiniu betgi nesimat, kad, suderinusios savo veiklą, tautinės organizacijos

POLITIKOS LAUKUOSE

(Atkelta iš 1 pusl.)

paspaudė ir privertė jam paklusti Alžyrijos maštujančius prancūzjus ir pasiekė susitarimą su Tunisija. Prancūzija sutiko 4 mėn. bėgyja ištraukti savo kariuomenę iš Tunisijos, gi Tunisija sutinka su Prancūzijos karinių jėgų pasilikimu Bizerės uoste, kuris paverstas Atlanto pakto vasybių karine baze.

Prancūzijos finansinė padėtis sunki. Prancūzija reikalauja didesnės Amerikos finansinės paramos. Valstybės sekretorius Dulles liepos pradžioje, De Gaulle kviečiamas, skrnda į Paryžių. De Gaulle ruošia naują Prancūzijos konstituciją. Jėgos, kurios De Gaulle atvedė į vyriausybę, dabar juo nėra visiškai patenkintos. De Gaulle ir savo kabineta pasikvietė beveik visų partijų vadus. Tai rodytu, jog De Gaulle nesirošia būti diktatorium. Jis siekia Prancūziją ne valdyti, bet gelbėti. Jo noras paruošti tokią konstituciją, kuri neleistų parlamentui keisti vyriausybės kas 4-5 mėnesiai. Dabar De Gaulle vadovauja 25-ai pokario Prancūzijos vyriausybė.

DIDŽIŲJŲ KONFERENCIJOS VILTYS TAMSĖJA

Daugiau kaip pusmetį Maskva dėjo didžiausias pastngas sušaukti didžiųjų galybių valstybių galvų konferenciją. Maskva atveso kai Amerika neatlaidžiai reikalauja, jog didžiųjų konferencijoj būtų svarstomi Rytų Europos ir Vokietijos sujungimo reikalai. Vengrijos sukilimo vadų susaudymas didžiųjų konferencijai nuotakias labai aptamsino. Amerikos prezidentui dabartinėse aplinkybėse nebūtų patogu sėsti prie derybų stalo su Chrusčevu, kuris naujai sutepė savo rankas Vengrijos žmonių krauju. Jungtinės Tautos specialieji komisija pradeda naujus tyrinėjimus apie sovietų atliktus žudymus Vengrijoje. Vengrijos emigrantai teigia, jog slaptai Vengrijoje dar teisiama 120 Vengrijos sukilimo vadų. Betgi Anglijos min. pirm. Macmillan, pasmerkęs sovietų atliktus žudymus kalbėjo, jog reikia daryti viską, kad tik taika būtų išgelbėta. Anglija sutiktų sėsti prie didžiųjų derybininkų stalo ir dabartinėse aplinkybėse.

nustotų savarankumo. Palieta jos savystovios, kaip ir buvusios. Juk priėmus po ilgų diskusijų ir tą diplo matinę vienybės rezoliuciją, Kongresas pačia iniciatyvą sukoordinavimui ateityje tautinių organizacijų pavėdė Lietuvių Tautinei Sąjungai, taigi ją padarė "primus inter parisi", taigi ją padarė "primus inter parisi". Eilė kitų rezoliucijų, kaip Bendruomenės, Alto, Balso reikalai ir (Nukelta iš 6 pusl.)

Dr. Vincas Misiulis, Detroitas, Mich.

Nacionalistinis mons. M. Krupavičiaus habilitacijos „1926 metų gruodžio 17-oji Lijūna 30 metų sukaktis“ pakoregavimas

(24-oji tąsa)

...Atrodo, kad tos unijos susprogdinimas, buvo skaudus ant krikščionių demokratų krikščioniškos politikos skaudulio užmynimas, kad mons. M. Krupavičius rado reikalingu savo "habilitacijos" 22 tąsą paminėti. Jis sako: "Aš Mačiūkos nepažinojau, nors girdėčiau apie jį, kaip griežtą, beatodairinį ir drąsų voldemarininką. Žmonių pasakojimu, jis išsprogdinęs ir ministrų pirmininką E. Galvanaušką." Kas žin ar čia tinka ir reikalingai ker giana mons. M. Krupavičiaus - griežto, beatodairinio, drąsaus voldemarininko etiketė, tikrai drąsų patriotiui, kūrėjui savanoriui, pašventusiam savo gyvenimą ne asmeniui, bet tėvynei? Ką bendra turėjo krikščionių demokratų kom bintuojama unija su voldemarizmu? Jeigu jų unijos kombinacijos ke liai susikryžiavo, tai ar jie susikry žiavo ne šu nebuvusiu voldemarizmu, bet su lietuvišku nacionalizmu.

Kas na kas, bet vienas iš žymesnių lietuvių politikų, mons. M. Krupavičius turėtų gerai skirti: Volde marą ir nesamą voldemarizmą nuo lietuviško nacionalizmo. Taip, kad ir protesto vardan, dėl nesamų Lietuvai, jai gerai pažįstamų lenkiškų pančių, susprogdino savo gaminio bombą prie min. E. Galvanauško buto, ne mons. M. Krupavičiaus linksniuojami "voldemarininkai", bet su karštai degančia širdyse nacionalistinės dvasios ugnele, lietu viai patriotai. Šia proga tenka tik apgailėti, kad nebuvo 1940 metais panašiom bombom bent pagązdinti bolševikinio ultimatumo priėmėjai jo rėmėjai. Jei būt kas nors pana šaus įvykdyta, tai šiandien tikru siai mums netektų rausti prieš pa seulį ir savo jaunąją kartą, kad tė vynės negynėm ir patys savanoriš kai bolševikus įsileidom.

Valdžios siekimo koalicijos.

Vienu atvėju mons. M. Krupavičius yra pasakęs, kad jis ir su vel niu dėtusi, kad tik Lietuvai galėtų padėti. Čia jo kaip dvasišio, pasakyta labai daug ir drūtai. Abejoju, ar gali būt kas daugiau patriotiškesnio. Šioj vietoj galiu tvirtai pasakyti, kad nežiūrint nacionalistų didelės tėvynės meilės ir jai au kojimosi, taip toli, kaip mons. M. Krupavičius su savo krikščioniška partija (velniui parduoti dūšią) su velniu nesidėjo ir nesidės. Vargu tad ką įtikins autoriaus pasakyti patriotiškiausiais žodžiais, po ankstyvesnio, visai priešingo patriotizmui su raudonuoju velniu susidė jimo. Gaunasi įspūdis, kad šis iš mons. M. Krupavičiaus lūpų išplaukęs aukščiausio laipsnio patriotiš kumo išreiškimas, buvo sąmoningai paleistas patiesinti nieku nepa teisinamą 1940 metų savo ir kr. de mokratų partijos su raudonu vel niu susidėjimą. Matome, kad žodi nių tėvynėi aukojimosi patriotinių frazių nieks nesigali. Tačiau vis ai kaip yra su pačiomis aukomis. O jei ir svaidomos žodžiais tėvynėi aukojimosi frazes laikyti aukomis, tai krikščioniškas blokas tikrai bus ant popieriniai žodinio tėvynės aukuro daugiausiai aukų sukrovęs. Šiomis aukomis atmaušti jie turė jo ir turi ne tik didį pajėgumą, bet ir reikalingumą. Pats reikalingu mas plaikia iš partinių internacio

nalių interesų turėti savo rankose valdžią. Šioj vietoj jiems tikrai geriau tiktų nei tautininkams, išreik šta Kėdainio lūpomis dr. K. Gri niaus mintis: "Kartą turėję val džią, be jos negali nusiraminti." Jų nenusiramimas išugdęs visą eilę antidemokratinu keliu val džios siekiančių koalicijų. Pirmo ji tokia antidemokratinu keliu sie kianti valdžios koalicija susilipdė iš krikščioniško bloko, tautininkų ir ūkininkų partijos. Ji susilipdė 1926 m. po krik. bloko trečiojo sei mo rinkimuose pralaimėtos, jų še šis metus turėtos vaidžios. Ši koali cija savo tikslų siekdama, 1926 me tais gruodžio 17 dieną antidemokra tinių perversmu, legaliu keliu kraš tą valdžiusią socialistinę vyriausy bę ir ją pastačiusį semą nuvertė. Antidemokratinio perversmo ruoš mas ir jo vykdymas vyko darniam koalicijos bendradarbiavime. To kiam darniam bendradarbiavime pagal ankstyvesnį susitarimą koali cija pasidalijo ir perversmuo laimė ta valdžija. O perversmo antidemo kratinų padarinių legalizavimui. krikšč. blokas surežisavo iš išvaiky to III-ojo seimo perversminės koali cijos likučių karikatūrinį seimą su jo krikščionišku prezidentu prie šakyje. Teisingai sako lietuviška patarlė, kad apėtitas ateina beval gant. Taip įvyko ir su perversmine koalicija, jai valdant kraštą po per

vrsmo. Krikščioniškas blokas turėdamas savo rankose karikatūrinį seimą su prezidentu, panoro didesnės ga lios ir vykdomoj valdžioj. Atseit, gauta per perversma valdžia nepa sidalinimas. Tautininkai turėdami vykdomoj valdžioj didesnę galią, krikšč. bloko koalicininkais visai atskratė. Atskratydami krikšč. koalicininkų paleido atlikusį reikimą misiją ir iš likučių jų sudarytą karikatūrinį seimą su jo prezidiumu. Žinoma, krikščionių demokra tų nuomonė apie tą paleistą seimą yra labai aukšta. Mons. M. Krupavi čius savo "habilitacijos" 30 tąsą karikatūriniam seimui ypač jo antidemokratiniam prezidentui pri duoda labai didelės reikšmės. Jis sako: Krikščionims demokratams pasitraukus iš vyriausybės pasiliko tik vienas valstybinis organas, ku rį išrinko seimas ir kuriam suteikė tam tikrų statuto numatytų kom petencijų. Tas organas - Seimo pre zidiumas. Jam pavesta tvarkyti Sei mo reikalus ir atstovauti Seimui. Jam todėl ir Seimui nesant pasili ko teisė ir pareiga ginti Seimo reį kalai. Jis tuos jam užkrautus ipa reigojimus sąžiningai ir atsidėjęs Vykdyti ligi pat Lietuvos okupaci jos..."

...Pasirodo, kad vadstiniai besitvarkančioje neprikli. Lietuvoje turėjome du veikiančius Seimų pre

zidiumus: vieną su veikiančiu Sei mu ir antrą kovingą, demokratinį pogrindyj. Šių dvijų prezidentų buvimo metu, ypač kovingo demo kratinio, kyla labai rimtas klausimas. Jeigu tas demokratinis kovin gas Seimo prezidentas, kaip teigia mons. M. Krupavičius, sugebėjo vesti ar vadinti demokratinę kovą per visą nepriklausomos Lietuvos vadistinį egzistavimą, darosi labai suprantama, kodėl jis netesė - ne vaidino daug reikalingesnis ir nau naudingesnės kovos abejose okupa cijose, tuo labiau mūsų politinių pabėgėlių gyvenime vakaruose? Čia demokratinuose vakaruose, reikia tikėtis, kad be Seimo prezidiumo demokratinis kovingumas nu kreiptas į Lietuvos laisvinimą bū tų radęs ne tik didelio prielanku mo, bet ir pritarimo. O gal net ir reikiamos paramos. Antra, jis sa vo autoritetu galėjo tvirtai remti 1922 metų konstituciją, kuo negali pasinaudoti vadistiniais pagrindais susidaręs Vlikas. Tuo labiau, kad kaip vienos, taip ir antros perdaug galių pasisavinusių galva, buvo mons. M. Krupavičius. Krikščioniškas blokas tautininkų pašalintas iš perversminės valdžios rankų nenuleido. Pradžioje jis net tikėjosi savo pačių jėgomis trokšta mą valdžią pasiekti. Žinoma, ne per išreklamuoatą mons. M. Krupa vičiaus seimo prezidentumą, bet sa

DEKADENCIJA VAKARUOSE

Ign. Povilaitis

20 amžiaus dangūje, gimė nauja žvaigždė, tai raudonoji, komunistinė žvaigždė. Daug kas laukė tos žvaigždės kaip tikintieji Atpirkėjo.

Ta raudonoji žvaigždė sužibėjo rusų revoliucijos metu. Ji nepradingo daugiau, bet metai po metų dar labiau šviečia. Vieni ją garbina kaip ateities šviesesnį rytojų, kiti žavisi jos revoliucine mistika pavergti. Raudonoji žvaigždė užkariauja krikščionišką pasaulį. Vakarai išsigandę ateities dreba ir pamirę norą už savus idealus, užleidžia vietą be kovos, naujai idėjai, naujai "civilizacijai" - komunistinei. Tai 20 amžiaus, Vakarų kultūros dekadencija.

Vakarai pasidarė fatalistai. Tas fatalizmas yra žalingas ne vien žmogui, bet ir tautoms. Tai gerai žinoma iš istorijos. Prieš 440 metų buvo sena ir didi imperija, kuri žuvo tik per fatalizmą, per mitą. Tai buvo AZTEQUES imperija. Šitą mitą istorikai pavadino QUETZALCOATL. Pagal legendą ir cituojant pačių užkariautojų žodžius, kaip Bernal Diaz del Castillo, - Iš krašto kur saulė teka atėjo žmonės viespatauti virš Meksikos.

Todėl, kad AZTEQUES tikėjo kada baltų žmonių grupelės pasirodė demoralizuot. Kada vieną dieną maža baltų žmonių grupelė pasirodė rytų pusėje jie be kovos pasidavė užpuolikiams Daugiau į šiaurę, kur dabar yra USA ir Kanada, indijonai būda skaičiumi mažesni nei mažiausiu civilizatores rezistavo užkariautojams daugiau kaip tris kultūringesni galingesni kur vienkū skaičių. Taigi pirmieji būdami kultūringesni galingesni, kur vien tik savo jėgos svoriu ir skaičiumi būtų galėję sunaikinti Fernand Cortez vedamus užpuolikius, pasidavė be kovos. Jie sukuro mito pagalba buvo psichologikai nugaleti iš anksto. Jie pasidavė priešui kaip avinėliai prieš taip vadinamą "istorinį būtinumą". Šitas istorinis fragmentas mums duoda aiškų išpažinimą. Ir iš tikro, Vakarų civilizacija šitas pačias kelias užleidžia vietą be kovos Karolio Markso sukurtam mitui kad komunistas viespataus vakaruose.

Vakarai nusileidžia silpnesniai Rytų priešui nes nauja legenda moralizai Vakarus nuginkluoja iš anks to Karl Markso mitu lygiai kaip Quetzalcoatl legendoj. Tai Vakarų dekadencinė tragedija.

Kadangi Vakarų žmogus pats sutiko su moraliniu nutarimu įgyvendinti istorijos įstatymus išreikštą sprendimą tai jį ir nešioja savo širdyje. Tokiu būdu jis net iešioti žvelgia ir nekrepia didesiu dėmesio, kad dėl savo nepastovumo ir sumaišymų kiekvieną kartą kada iškyla nauja moralinė krizė, moka aukštesnę kainą. Šitas neprotin-gas ir nelogiškas priėmimas iš anks to svertimųjų peršamų naujų įvykių, kaip istorinio būtinumo yra vienas iš slaptųjų komunizmo ginklų. Kiek šitas ginklas yra pajėgus ekonominiai nei dvasiniai pasisematome ir iš to, kad nei stebėtini kimai nepajėgia atsispirti prieš naujai pilstomus sovietų nuodus. Ir tik iš čia išplaukia Vakarų kultūros progresinis nusilpimas - fatalizmas iškelias klausimą ar yra prasme kariauti prieš komunizmą jei jis turės viespatauti pasaulyje? Ar verta kovoti dėl Lietuvos laisvės, jei mūsų jėgos mažos? Šiuos ir panašius klausimus mes girdime ne vien iš priešų, bet dažnai ir iš tariamų savųjų. Bet išidėmėkime, kad tai ne lietuvių šauksmas, i fatalizmo aukų. Tai komunistinių jėgų šauksmas!

Laiku negydomas fatalizmas darosi fatališkas mūsų krikščioniškai civilizacijai ir pačiam mūsų gyvenimui. Ir viso šito kaltininku yra Karl Marx sukūręs eilę pranašyčių tarp darbo ir kapitalo industrijo. Markso galvojimas, kad turtingas turtėjas, o proletaras biediėjas pagimdė klasių kovą. Ir nos dabar ta klasių kova, palyginus su ekonominiu progresu, yra juokinga ta čia, nažiūrint to kad darbininkai yra išskiovoję lygias teises su savininkais su religijai pasiaukojimu

KADA TREMTINIAI SUSIPRAS

Tremtiniai į JAV atvykus prašė sidėjo tap savęs sąskaitų suvedinė jimas. Ir va, jau išties dešimtmė tis kaip tonomis gadinamas popieris ir rašalas. Buvę valstybės vadai, kartai mokytojai, menininkai, visuomenininkai ir t.t., daugumoje purvu apdrapstyti. Žodžiu, jau sunku ir rasti Lietuvoje buvusį kiek žymesnį asmenį, kuris nebūtų apjuodintas.

Keista, bet faktas: visam apjuo dino darbu pasirinkta "Naujie nos". Susidarai įspūdi, kad jos yra tarsi šiukšlių dėžė, kur visi gali ausikratyti atmatomis. Nekartą senosios kartos lietuviai ateiviai kausnėjo: "Ko tie dyukai taip tarp savęs rieja si vienas kitą tteršia? Nejaugi Lietuvoje tik va gys ir niekšai gyvena?", o dabar tą patį kartoja mūsų pačių atsivežtas jaunimas. Tokį blogą įspūdį apie Lietuvą ir jos veikėjus patys tremti niai sudarė per savo akumą ir ne siorientavimą padėtyje.

Visą tai panagrinėjus gaunasi įspūdis, kad šių peštynių ugnelė yra kurstoma iš šalies. Mat, pasiro do kai kas turi interesą ją kurstyti.

"Naujienos" aiškiai užinteresuo tos kivirčiais. Jos perdažini nmeta nesantaikos kaulą dėl kurio po to riejamasi. Jos visada mėgsta žve joti drumstame vandenyje. Ir jos turi iš to naudą. Mat, pasirodo, kad tarp kitko atsiranda smalsuolių, bandančių atsakyti ir ieškoti tie sos ir tuo padidina susidomėjimą. Iš ko "Naujienos" ir pelnosi. Juk kada buvo iškeltas klausimas dėl spaudos etikos ir tono suvaldinimo, nebereikalo dr. P. Grigaitis at sakė klausimu: "O kas gi tada lai kraščiu skaitys?" Jos ne dėl bend ro reikalo ar tiesos įsiekijimo šitai daro, o dėl savo biznio. Ir kas jsi dėmėtina, kad šitą siekia be jokiu skrupulų ir tuo būdu skiepja lat rū mintį: "Kol gyvenasi, gyvenki me o po mūs teatsiveria ir praga rai".

KAD šiuos polinkius užtašavus prieš tuos, kurie nepajėgia įvelgti toliau savo nosies galo, skelbia ko vojančios už spaudos laisvę ir de mokratiją ir todėl leidžiančios vi siems pasisakyti. Bet ar taip yra? Jos talpina tai kas jom pačiom nau dinga. Yra faktas, kad palieštieji "Naujienų" numatytos aukos pas kutinio žodžio, kaip kaltinamieji negauna, nors tas, net ir komunisti neje-totalistinėje santvarkoje lei džiam, kad po smegenų "išplovimo", leidus "prisipažinti kaltu".

Aiškumo dėliai patiekiami porą pavyzdžių. Apie 60 intelektualų iškėlė gana rimtą klausimą dėl kul tūrinio nuasmukio lietuviškoje spaudoje. Klausimas rimtas ir tik rai yra vertas rimto apsvaystymo. Intelektuali - kultūrininkų atsi kreipimą dėl kultūrinio nuosmukio bene aukščiausia patalpino "Naujie nos" kartu patalpindamos ir savo įvertinimą. Žinoma, laisva valia su žinomų kultūrininkų pareik rštomis mintimis sutikti ar ne, bet tą atsiškreipimą pasirašiusius kultū rimkus pavadinti "beždionių ak to signatarais" vien tam, kad paro džius, pademonstravus prieš savus savo "prašmatnumą" yra viešas skandalas. Ir šitas skandalas kelia mas tik tam, kad sutrauktus dides ne žioplų minią. Ir iš tikro. Šituo atsakymu į gerus kultūrininkų no rus, kurių skaičiuje matome ir "Naujienų" bendradarbių, jos atsa kė panieka jiems, nes ne jie joms pinigą neša, o pilkoji masė. Ta pa-

fanatiškai dėl to Markso mito dras kosi, nerimsta, komunizmo mitas pasipuošęs nauju liberalizmu, hu manizmo ir teisybės vardu lenkia savo naudai ne tik necivilizuotus kraštus, bet ir pačius Vakarų politikus. Tai skaudulys naikinas mūyse pasitikėjimą ir gimdas patologines abejones. Tai išsigimi mas ateinąs mūs pasitikti pagal Kremliaus geeralinio štabo planus.

Betgi, nežiūrint šito baisumo, kiekvienas kovotojas kovojąs už savo ir tautų laisvę žino kad pasipriešinti šiems Maskvos planams dar yra galima. Kaip tas pasiprieši rimas turėtų būti organizuojamas ir vedamas, yra kitas klausimas.

čia proga jos nepagailėjo drebteletėti purvo ir ant Lietuvos Bendruome nės ligšiolinio Centro Valdybos pirmininko St. Barzduko, nes jis dėl skleidžiamo idealizmo pasidarė "Naujienų" biznieriškoms užmas čioms "nekošer".

Štai antrasis pavyzdys. Lietuviai menininkai jau ne nuo šiandien yra išsiskyrę į dvi prie šingas stovyklas. Juos išskyrė jų apsisprendimas išplaukiąs iš jų in teresus. Žinoma, mums visiems būtų gaug smagiau, kad būtų surasta tarp jų bendra kalba. Bet va, "Nau jienos" ir čia surado galimybę pa pelnyti leisdamos vienai pusei ant rą pusę juodinti net ir tuo atveju kai kalbama ne iš esmės. Šitap kal bėdami neužstojeama kelio sveikai kritikai, lygiai ir neginame vienos, kurios grupės, bet pasisakome prieš dergimą asmenų tuo metu, kai gu li prieš akis, esminiai ir krašto pa kilimo bei atsiėktų laimėjimų de monstravimas, ko pasekoje yra pažeminama viso krašto garbė. O gal "Naujienos" mano, kad paskiro individo garbė yra svarbesnė už krašto garbę?

Arba štai vėl. Vienas seniausiu chorų Ameriko jemini 25 metų sukaktį nuo savo sekmingos išvykos į Nepriklauso mą Lietuvą. Kokia meile savo tė vų žemei liepsnoja šito choro na riai galima spręsti ne vien iš to kiek jie puoselėjimai lietuviškai dainai skiria laisvą, o kartais ir nuo darbo pavagia, bet teko maty ti pas to choro dalyvius ne tik prieš 25 metus atrakaituotą Kauno valstybiniame teatre progra mą, o ir tuo laiku Lietuvojeėjusiu lietuviškų laikraščių. Šitame gar bingame minėjime buvo ir nauji ateiviai, Bet štai ir čia "Naujie re daktorius išlindo su savo bizniu. Šeimininkų akvvaizdoje, pats būda mas svečiu išdrįso kitus svečius užpildinėti. Savo kalboje dr. P. Grigaitis nustatinėjo senosios kar tos lietuvius prieš naujai atvyku sius. Kai "Draugo" bendradarbis Aukštys šitą faktą paminėjo "Drau ge" Aukštys ar kaip "Naujienos" va dma p. Baronas buvo padarytas pusiau aklu ir neprigirdinčiu.

Iš čia patiektų pavyzdžių, kuriuos "Naujienos" pateikė lietuviškai garbei paskutiniųjų savičių laiko tarpje, aiškiai matome kaip ir ku riam tikslui "Naujienos" mėto kaulus. Gal gi tikslas jų nuomonė ir pateisina priemonės? Nors "Nau jienos" ir smerkia Rytų marksistų, bet šitai pagelamosios, kuo gi jos skiriamos nuo anų? Bendrai iš mark sistinio taško žiūrint, gal ir būtų galima dėl šitos jų politikos pa teisinti, bet kaip galima pateisinti kiauylstę, kurią jos ne vien mums kaip lietuviams, o ir mūs tėvynėi daro? Kokia mums kaip lietuviams nauda jei visus melžia giltiniškai besišaipančios "Naujienos" ir Mas kva? Ar ne pats laikas atėjo inteli gentui patikrinti savointeligenčinį kriterijų?

BJM

LB NEW YORKO APYGARDOS PADAL. PASITARIMAS

1958 m. birželio 7d. vakare. Lie tuvių Piliiečių Klubu salėje įvyko New Yorko Apygardos padalinių apylinkių atstovų pasitarimas.

Apygardos pirm. J. Šlepetys ati darydamas šį pasitarimą, patiekė turiningą dženotvarkę ir dalyviams pristatė PLB Seimo komiteto atsto vss p. V. Vaitiekūną ir p. Makauskį. Iš jų išsamų pranešimų paaiškėjo, kad įvyksiančio š. m. rugpjūčio pas kutiniame savaitgalyje PLB Sei mo organizacin. reikalai tvarkomi pilnu tempu. V. Vaitiekūnas patie kė turimus davinčius, iš kokių kraš tų ir kiek atstovų Seime dalyvaus ir nušvietė komiteto darbus bei už simojimus. Makauskis referavo į vykstančio Seimo kultūrinę dalį. Seimo metu būsiąs dainos koncer tas, kuriame dalyvausią keli chorai su apie 250 choristų. Pranešėjai kvietė visus apygardos bendruome nininkus savo aktyviu darbu remti Seimo Komitetą, kad Seimas būtų įspūdingas ir demonstruojantis lie tuvių vieningumą nepalaužiamoje

GAMTA NE VISIEMS VIENODAI GERA

Jurgis Voldemaras

Žinomas avantūristas Giacomo Casanov išgyveno 70 cu viršu metų, nors didesnę savo gyvenimo dalį praleido paleistuvaudamas. Lošdamas kortomis ar už kalėjimo grotų. Dėl to, savo memuaruose jis su galesčiu šitai kalba apie vie ną gerą draugą Monsieur Patu: "Jis mylėjo silpnąją lytį, bet, deja; neturėjo mano kompleksijos ir už malonumų pomėgius anksti apmo kėjo savo gyvybę. Jeigu jis būtų gyvenęs, jis būtų pasekęs Goiteno pėdomis; bet sulaukęs 30 metų turėjo atiduoti duoklę gamtai, ko nei vienas negali išvengti."

Vienas senis, sulaukęs šimto me tų, davė šitokį ilgo gyvenimo recep tą: "geriau kaip žuvis valgiau kaip šuva ir dirbau kaip arklys." Kitas, šito recepto prisilaikydamas, už ke lių metų atsigulų Eudeikio ar Ma žeikos patogiai atvėsintoje koply čioje.

Kodėl vienas pilietis, tris paras nemiegojęs, jaučia tik silpną dre bulį nugaroje, o kitas jau po dvy liktos skuba į lovą, kad kita dieną šiaip - taip galėtų atlikti savo kas dienes pareigas?

Kodėl vienas gimsta ir išauga gr azus ir sveikas, o kitas bjaurus ir palieges? Kodėl viena mnepadeda joks daktaras, o kitas išgyvena vi sę amžių neperžengęs gydytojo prieškambario slenkščio?

Kas žino kodėl taip yra? Sveikie ji gyvena sau, o ligonis ir palie gėlai sau. Susidaro lyg du skirtingi pasauliai, kiekvienas pilnas savo interesų ir gyvenimų.

Nesenai, vienoje vestuvėse už stalo už susirinkusieji. Kaip pa prastai, prasidėjo raginimai išger ti, paskui dainos vėliau protarpais pasigirsdavo nevisai švankus juo kas. Bet už stalo buvo ir tokių, ku rie susirietę kentėjo nuo žaidų vi duriuose, nuo širdies negalavimų, nuo inkstų ar kepenų blogo funkci jonavimo.

Šitie gamtos nuskriaustieji grei tai susirado vienas kitą ir prasidė jo pasikalbėjimai apie ligos simptomus, apie dietas, gydymą ir apie "gerus ir blogus daktarus." Jie vi si daug valandų praleido daktarų kabinetuose, išleido daug dolerių, iškentėjo daug fizinių ir morali nių skausmų. Vienas kitam davinė jų patarimus pas kokį daktarą kreip tis, kokius vaistus imti ir kokių neimti. O vienas nelaimingasis vi sus daktaras be išimties vis koliojo ir koliojo: šarlatanai neišmanėliai, plėšikai. Gal jis neseniai buvo skai tės Talmuda, kur parašyta: "Ir ge riausi daktarai yra nusipelnę baus mės. Siekiami patyrimo, jie su sa vo pacientais daro eksperimentus, ir dažnai su fatališkais rezultatais."

Tuo tarpu kitame stalo gale vis užė ir linksminosi sveikieji. Ten buvo jaunų senų, jie visi priklausė kažkokiam kitam, linksmesniam ir gražesniai pasauliui.

kovojo dėl savo krašto laisvės. Buve išsamiai diskutuoti organi zaciniai reikalai LB apylinkėse. Apy gardos v-bos sekr A. Maceika refe ravo apylinkių ryšių palaikymą su Apygardos V-ba; kai kuriose apy linkėse matosi apsilėidimo žymių.

Anot pirm. J. Šlepečio, visa apy linkių valdybų ir pavienių asmenų -bendruomenininkų turi būti su kaupia energija į š. m. birželio 29 d ruošiamą LIETUVIŲ DIENĄ, kuri įvyks naujoje gražioje ir visiems labai lengvai pasiekiamoje vietoje. Tai visų letuvių reikalas tą dieną atšvesti pakilioje ir bendruomeniš koje nuotaike. Tegul ta diena sutraukia į vieną vietą prieškarinės ir pokarinės emigracijos ateivius, ne išskiriant nei senimo nei jaunimo. Plačiame svyruoklėmis glūstiniams apodintame darže vietos visiems pakels. O tos vietos pasiekimas toks lengvas: važiuojant Rockaway blvd. link Far Rockway, vos praslin kus Idlowild (International) aero (Nukelta į 6 pusl.)

Mažoji Lietuva

LIETUVOS PAJŪRIAIS

Rašo Alf. Nevardauskas, Chicago

PO šio nelaimingo pasikalbėjimo, Baltijos jūros ir Kuršmarių gamtos preglobytyje braidžiodamas pajūrio smėlių, nekartą tikrinamas save, ne jau gi aš buvau neteiskus kopų rajone įkurti grynai lietuvišką organizaciją? Vėl grupavau teigiamus ir nei giamus susidėstymus, savo tyrinėji mų rezultatus ir galimas išdavas. Ir niekaip nepajėgiau iš savo anks čiau padaryto nuosprendžio atsipa laiduoti. Betgi, mano ir organizaci jų pirmininko nuomonės išsiskyrė. Mane kamavo mintis, kuris mudvie jų teisus. Savo apsisprendimų teisė ju pasirinkau vieną tarnybos bend radarbi, mokėjusį ne tik kaip numi rėlis tylėti, bet ir kaip visas kapiny nas.

Mano "teisejas", padėjęs ant "svarstyklių" teigiamasias ir nei giamasias puses išnešė nuosprendį mano naudai. Aš triumfavau ir pradėjau ieškoti kalis, kaip užmezg ti ryšius su šaulių rinktine, aplen kiant organizacijų pirmininką. Kad už šį "netaktą" netektų nukentėti, atsiklausiau savo aukštesnės vado vybės. Gavęs teigiamą atsakymą ra šiau Klaipėdos krašto šaulių rink tinės vadui raportą, nurodydamas, kad Nidoje, Preilėje, Pervalkoje, Juodkrantėje ir Meškalaulyje re ziduoją centrinės valdžios pareigū nai beveik visu 100% yra šauliai, priklausą įvairiems šaulių būrim s po visą kraštą ir kad juos yra leng va ir tikslu apjungti kultūriniam ir lietuviškam darbu pajūryje. Kar tu savo raporte pastebėjau, kad 36 šauliai yra davę savo sutikimą to kiai veiklai ir yra apsimokėję nario mokesčių.

Vasarą poilsiu stumė rudo. Va sarotojai grįžė į savas pastoges nuo bodulio saldino gražiais, saulėtais pajūriu prisiminimais. O man, ant užkulnių lipąs rudo nešė kančią, nesulaukiant atsakymo į mano ra portą rinktinei šaulių būrio įkūri mo reikalui. Todėl nutariu į rinkti nę vykti pats. Nutarta - padaryta Dviraičiu nuspausti 20 kilometrų pajūriu vienas malonumas. Nuvy kti ir vienas malonumas... Iš klausęs mano pareikštas minis pa reiškė:

—Puik! tamtos idėja ir geras no ras bei pasirizimas rodo tamtos as menišką kultūrinės veiklos rūpe stingumą, bet, deja, turiu tamstai apgailestaudamas pranešti pono rinktinės vado šiuo reikalui nuomo nę ir galutinį sprendimą. Tamstos patiekti duomenys rodo per mažą šaulių skaičių ir todėl bus sunku daliau išiversti savomis jėgomis, Šiais sumetimais rinktinė nenori prisiimti naują sunkumų našta. —

—Ar galėčiau žinoti, kuo remda masis ponas rinktinės vadas konsta tavo, kad naujai įkurtas šaulių bū rys bus našta rinktinei?—, drąsiai užklausiau kapitoną.

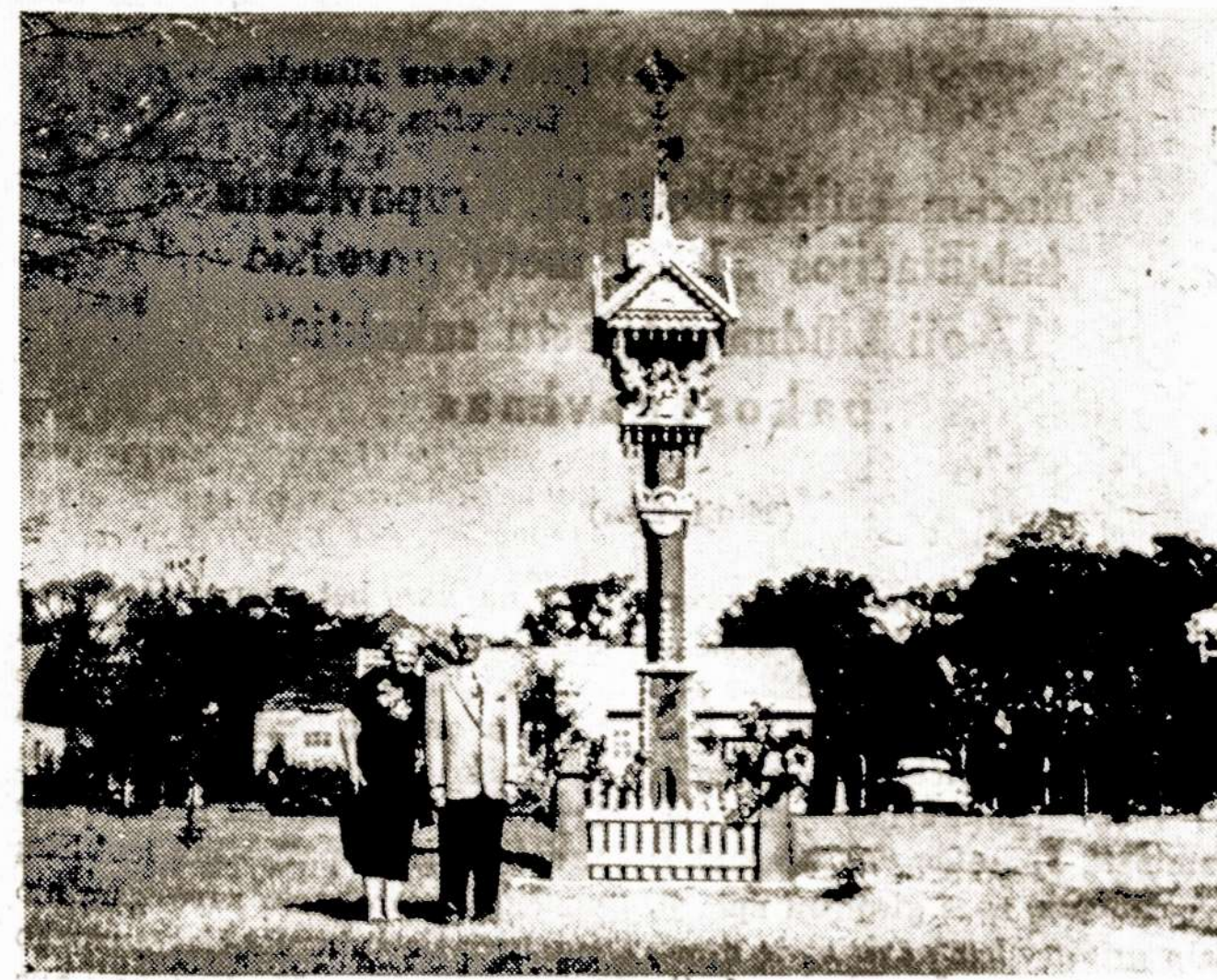
—Kiek man yra šinoma, rinkti nės vadas yra teiravęsis pas vietos lietuviškųjų organizacijų pirminin ką ir kiek jaučiu jis patyrė iš jo, kad ten jau buvę mėginta kaž kas daryti, bet nieko iš to neisejė. To dėl ir dabar jis priėjo išvados, kad iš to niekas neiseis

Šitai išgirdęs vos susilaikiau ne pasakę: tai kam reikalingas tas lie tuviškų organizacijų pirmininkas, kuris nepažista nei vietos žmonių, nei veikimo sąlygų, bet nenorėda mas būti įkyriu, susivaldžiau. Ka dangi mano svajonės keletu saki nių buvo palaidotos. tai norėdamas už pralaimėtą "mūsų" atsiteisti, o tuo pačiu ir išlysti iš nemalonus padėties prieš užgažtuos šaulius į naujai organizuojamą šaulių būrį paklausiau ką turju daryti su su rinktais mokesčiais ir naujai parei šusių kusių norą įstoti į šaulių gretas, pa reiškimais?

—Sveikites namo ir kol kas lai kykite savo žinioje. Aš mėginasiu dar kartą su su ponu vadu šiuo rei kalu pakalbėti. Rezultatus prane šiu tamstai raštu—, atsisveikinda mas gana nuosirdžiai kalbėjo kapi tonas.

Nežiūrint į kapitono parodytą nuosirdumą ir suteiktas viltis, ku rios išplaukė atsisveikinant kapito ną išėjęs iš kabineto, jaučiausi lyg po gero antausio. Dar biauėse nuotaika apsedo kelionėje į namus. Mane kamavo mintis ką aš turė siu pasakyti tiems žmonėms iš ku riu priėmiau pareiškimus ir pini gus, o beto, ką tuėsiu pasakyti ma manančiam draugui kuris mano kelionės tikslą žinojo ir, gal būt, nekantraudamas laukė greičiau su grįžtant su džiugia naujiena.

Ir iš tikro draugas manęs laukė Ne kambaryje ir ne mintyse, o prieš įvažiuojant į kaimą. Pamatęs jį iš raudai ir tylėjau. Tylėjo ir jis. Ir vedini dviračius, kurį laiką tylė jome abu. Pagaliau, prieš pat na mus, t.y., prieš išsiskiriant pravė riau savąjį "ausimtuvą". Aš jam perdaviau nesekmės smūgį tuo pa čiu skausmu kurį patyriau rinktinė je būdamas ir kuriuo kelionę į na mus lieposnau. Kai baigiau savo pasakojimą mao draugas patapė nojo man per petį ir linksmai išdro sė: "Jei taip tau rinktinėje pasakė, tai reikia, kad dar neviskas žuvo. Jei rinktinė gali palaukti, kodėl gi nagalime palaukti ir mes?."

Lietuviškas kryžius prie Chicago

Pulk. ADOLFUI BIRONTUI mirus,

jo sūnui Viktorui Birontui, dukrai Margaritai Birontaitėi ir jos vyrui inž. Juozui Primenams bei jų sūneliams - velionio anū kams: Viktoriukui, Sauliukui ir Vytukui nuosirdžią užuojautą reiškia ir kartu lūdi

Vincas Misiulis su sūnumis

Ką gen- Raštikis neatsimena

GEN- RAŠTIKIS BERLYNE

Su paskelbimu "Karde" straipsnio "Ar sveika" ir jo konfiskavimo, pasibaigė gen. Raštikio, kaip kariuomenės vado karjera. Nei kariuomenė, nei visuomenė dėl jo paluosavimo nereagavo, revoliucijos nekėlė. Tad kur gi gen. Raštikio populiarumas? Lietuvoje įvestos rusų igulos ir naujo kariuomenės vado suradimas gen. Vitkausko asmenyje suradimas naujo kariuomenės vado sparčiai žingsniais Lietuva vedė į Nepriklausomybės praradimą - į rusų vergiją. Juk nebe reikalo po Lietuvą sklido pašaipos pynė - Vilnius mūsų, o mes rusų. Bet tas kas buvo aišku eilėniam piliečiui, gen. nejudino ne lietė. Jis geriau taikėsi prie naujų sąlygų. Ateina jam į pagalbą iš Vilniaus krašto stubelninkas brolis ir štai atstatytas proletariškos kilmės buvęs Lietuvos kariuomenės Vadas nieko nekajnuojančiu valdžios automobiliu, (traukiniu važiuojant) niekas nepastebėtų) traukia viešnagėn pas brolių. Čia vienas dvarininkas pasiūlo gen. Raštikiui nakvynę, bet generolas atsitraukė ir visiems matant pademonstravo savo proletarišką kilmę, grįsta namo "apsišvarinęs". Stengdamasis išlaikyti proletarišką nekaltumą, paskutinį Ministrų kabinetą pasidėję aprašo sekancijai: "Pagaliau ir mar. pasiūlė paimti pinigų. Neporėjau ir atsiskakiau, bet beveik visų prašomas imti sutikau ir gavau rodos 300 J.A.V. dolerių. Kitą dieną nunešiau tuos pinigus ir grąžinau Mašalaičiui. (Kovose dėl Lietuvos II tomas, pusl. 32). Štai antro demonstracija liaudies sąnau, nepriimančio nei išmaldos nei dovanos, pasiruošusio ištikimaj tar nauti liaudžiai. Sovietų okupacinės valdžios nepatvirtintas ir okupuotos Lietuvos ministerio pirm. postą nenusimena ir įsisteikia okupantui kaip likviduojamos Lietuvos kariuomenės turto likvidatorius kur iš viso Lietuvos kariuomenės turto išgelbsti tik maldaknyges.

Neatsižvelgiant į gen. Raštikio proletarišką kilmę ir ištikimybę jis nepajėgė nukonkuruoti senų buožiškos kilmės komunistų kaip Sniečkaus, Leono - Pušino ir Vitkausko. Jis (su rusų kariuomenės eilės nepakliuvo. Nepadėjo nei proletariška bobutė, nei jo į kariuomenės vadus įvestas gen. Vitkauskas.

Nepripažęs prie proletariato gen. Raštikis pasuko Vakarų link. Nepaslapstis, kad Smetonos viešpatavimo laikais daugiausiai kentė jo lietuviai nacionalistai. Pavestą saugumo priktai sauvalei daž reiš atvėtais ir be kaltės įrodymų buvo laikomi kalėjimuose ir tąsomi po karo lauko teismus. Prieš užėinant bolševikams į Lietuvą, jie buvo surankioti iš visų Lietuvos

kampų, uždaryti į kalėjimus ir per duoti atvykusiam okupantui - soti vietams. Tik mažai saujelei pavyko sūmybio metu išsilaisvinti. ir kartu su savais kalėjimo prižiūrėtojais atvykti į Vokietiją. Bėglių minia buvo labai marga. saugumo valdininkai su savo agentais, kunigai, daktarai, puskarininkai; karininkai, ūkininkai; mokslus ejęs jaunimas, darbininkai ir darbdaviai. Vieni bėgo gelbėdami savo gyvybes, kiti nenorėdami tarnauti okupantui. Atbėgusieji nacionalistai neuzsigažavo vokiečiams ir nertarnavo jų interesams, bet Vokietijoje "aktyviais voldemarininkais" tapo kai kurie buvę Lietuvos saugumo darbuotojai. Jie ir tik jie vartė vokiečių įstaigų duris, siūlė patanavimus, kad iš jų pragyvenimui iškaulnus kelias markes.

Pabėgusių nacionalistų saujelė, skaitė šventa pareiga remti mūsų kaip ir dauguma kitų pabėgėlių psiuminio Berlyne Skirpos pastangas atgauti Lietuvos Nepriklausomybę.

Ir štai šitai gyvenimui rutuliojantis vieną dieną Berlyne pasirodė gen. St. Raštikis. Su jo pasirodymu tuojau tarp lietuvių bėgėlių pasklido kalbos. Vieni pasakojo, kad gen. nero iš lietuvių buvo išvežtas su sargaučiais repatrijantais į Vokietiją slaptai vietoje ką tik numirusio ir repatrijacijos komisiją praėjusio repatrijanto su sąlyga, kad tarnautų vokiečių ientresams, kiti patarė jį pasitarnavimus bolševikam, savaip jo atvykimo tik są aiškino. Kaip ištikrųjų buvo nie kas tiksliai pasakyti negalėjo ir pasakyti negali. Bet šitos kalbos bėgėlių masė veikė ir ji jam buvo abejinga. Šitas abejingumas bėgėlių miniai iškėlė ir rimtesni klausimai: jei gen. Raštikis ištikimai galėjo tarnauti sovietams, tai kodėl jis ne gali tarnauti ir vokiečiams. Tenka manyti, kad bėgėlių minioje sklidusios gen. Raštikio adresu kalbos buvo pasiekusios ir Lietuvos Pasiuntinnybę.

Lietuvius pabėgėlis P.S. suėjo į sąlytį su vienu aukštesniu vokiečių pareigūnu, kilusiu iš Klaipėdos Krašto. Iškalbėjus apie politiką tikslu nors bent kiek sužinoti vokiečių pažiūras į Lietuvos ateitį. Užklyptas nelaukto klausimo vokiečio savo pažiūras dėstė ir vienaip ir kitaip dėl Europos tutų likimo bendrai ir šia pačia proga, staiga lietuvių P.S. užklaudė: Kaip Lietuvoje žmonės reaguotų, jei vokiečiai pavestų sudaryti vyriausybę gen. St. Raštikiui? Ir štai šito pasikalbėjimo išdavoje, susumavus kitais keliais supunktas žinias, paskubo mūs buvo surašyta ir per tą vokiečių išteikta pro memoria, kur buvo prašoma neužmiršti Lietuvos sprendžiant Rytų problemas. Ta pačia

proga buvo priminta, kad Nepriklausoma Lietuvos valstybė turėtų būti atstatyta jos etnografinėse ribose.

Generolas Raštikis visa tai nu duoda nežinąs, bet savo atsiminimuose jis atsimena štai ką: "Škirpos štabe dominavo voldemarininkai. Čia turiau galvoje pirmiausia tuos (ne visus), kurie nepriklausomybės laikais veikė Klapėdos krašte, leido prieš tautininkų vyriausybę nukreiptą laikraštį "Žygi" ir kurių dalis gaudavo iš vokiečių pinigų ir nurodymus. Daugumai tada Berlyne gyvenusių lietuvių tas Skirpos bendradarbiavimas nepatiko. (II t.148 pusl.)

Šitap sakdamas gen. Raštikis nežinančius visų smulkmenų ir faktų klaidina. "Bendras Žygi Klaipeidoje leido ne voldemarininkai, bet krkščionys, liaudininkai ir nacionalistai kartu. Du iš "Bendro Žygio" redakcijos narių gyvena JAV ir jie ne tik niekad voldemarininkais ar nacionalistais savęs nelaikė, bet tokiais nelaiko ir šiandien. Tai viena. Antra nei vienas naciūnalių, bendradarbiavusių "Bendram "Žygi" tu laiku ne tik Berlyne, bet ir Vokietijoje negyveno. Jie bolševikų kalėjimuose kankinami kentė kančijas ir, trečia, "Bendras Žygis" nebuvo koks pogrindinis džio laikraštis, bet viešas ir išėnas Lietuvos žemėje ir Lietuvos vyriausybės kontrolėje tik su tuo skirtu mu, kad ten Lietuvos saugumas tik tiek turėjo galios, kiek jis turi kiekvienoje kultūringoje valstybėje. Taigi, generolas Raštikis kartuoja saugumo policijos sukurtą pasaką apie "Žygi" priešvalstybingumą pats tuo netikėdamas. Todėl su glaudinus kyla klausimas ar generolas ne tuo tikslu kitus sava knygoje juodina, kad tik pačiam atro džišius baltu.

Voldemarininkas.

Skaitytojai rašo

MAŽA VILTIES

Po svarbaus K. Soblienės rašinio apie lietuviškas pamaldas mūsų parapijų bažnyčiose, greit pasirodė ir A. Gelažiečio vertingos pastabos. Jų pareiktas mištas tebūnie leista kiek papildyti.

Yra faktas, kad nemažai lietuvių atitolsta nuo lietuviško gyvenimo ir lietuvių. Tam yra įvairių pakalintamų ir nepakalintamų rrižasčių. Štai viename mieste gyvena vienas lietuvis inteligentas. Žmogus nuoširdus, geras, patriotas. Bet vieni mūsų jį ignoruoja, kaip kurie šmeiždami jį skaudžiai žeidė. Šiandien jis pasitraukė iš bent kokių lietuviško veikimo, bet ne iš savo kaltės. Bet koks jo noras dirbti lietuviškumui yra interpretuojamas taip, kad žmogus jau nebeteiko nervų Radęs pas svetimačius pagarbą ir įvertinimą, žmogus labai džiaugiasi.

Žinau taip pat vieną kunigą - nuoširdų žmogų, lietuvių mokytoją. Jis gyvena tarp svetimačių ir labai džiaugiasi atitoleis nuo lietuvių. Džiaugiasi ta prasme, kad yra svetimačių įvertintas ir gerbiamas. Lietuvių kunigų tarpe jis buvo stumdomas - niekinamas, skriaudžiamas, šmeižiamas. Kai atsidūrė dideliuose sunkumuose, niekas nepadėjo, nei jo buvę auklėtiniai, nei lietuvių kunigai, nei katalikai inteligentai. Niekas nepasistengė bent daliai atitaisyti jam kaikiurių kunigų padarytas moralines ir kitokias skriaudas.

Gal kas pasakys - o kodėl jis nesikreipė į mūsų aukštuosius dignitarius? Atsakymas aiškus "vardan ramybės" niekas nenori pirštą pajudinti.

Tas pats su lietuviškų pamaldų klausimu. Čia negalima laukti jokio aiškumo ir jokių žygių nes visi kas tik gali nusiplauna pilotiška rankas. Sypsotis ir pataikauti tiems. nuo kurių lietuviškų pamaldų klausimas priklauso, yra lengviau, patogiau ir naudingiau. Kaip tai pavadinime - diplomatija, apsilėidimu ar oportunizmu, padėtis nepasikeis, lygiai kaip ir jų laikysena.

Šia pačia proga būtų galima nemažai ką pasakyti kaip dėl pačio dignitoriaus taip ir dėl pašaukimų bet kadangi tai yra bažnyčios vj daus reikalas, neliečias pašaliečių, priksime ramybėje. Viena tik norėtusi pasakyti jei patys kunigai galėtų prbiliti, tai jie galėtų žymia daugiau ką pasakyti. Deja, jie turi tylėti ir be jų pagalbos yra maža vilties ką nors pozityvesnio lietuviškumui atsiekti. Ateitininkas iš Detroito.

LIQDĖSIO VALANDŲ
Saukite
MAŽEIK & EVANS
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia
Ripublic 7-8600 - 7-8601 Automobiliams vieta
Tiesa, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime kopyčių arčiau jūsų namų.

RUDENIUI, ŽIEMAI IR VISEMS METŲ LAIKAMS:
Sportinių,
Darbinių ir
Išeiginių
Drabužių bei batų
Geriausias pasirinkimas
tik pas:

H. SEIGAN
4630 - 32 So. ASHLAND AVE.
Telef.: YA 7-1272

Užėik ir įsitikinsi, kad čia gausi geresnes prekes ir pigesnes kainomis, nei kitur. Be to, čia gausi ilgesniam išsimokėjimui be nuosimėjų ir susikalbėsi lietuviškai.

Nekilnojamo turto pirkime -
pardavimo reikalais kreiptis:
Alg. BUDRECKAS
REALTY
4081 Archer Ave.
(prie California Ave)
Tel.: LAfayette 3-3384

JAUKIAI
PRALEISI
VARAŲ
CICERO UZEIGOJE
LITUANICA
pas TADĄ KAZIMIERAITI
Čia be gardžių gerimų ir at
kandžių yra įvairių žaidimų:
4920 West 14th Str., Cicero 50
Illinois, Telef.: TOWNhall 3-9601

Jei nori svečią pavaišinti, -
Pasidalint su juo savaisiais sielvartais,
Tad laiko, mielas, negaišinki,
Skubėk pas Šimulį vedančiais keliais.

Vaišinki svečią
Iš gėrimais pirktais -
BUDWEISER ALUM
SIMULIS LIQUOR Inc.
5640 W. 87 St. Oaklawn

LIETUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA
gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdrau
tos - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Vaistynes pa
tvirtintos kainos.
Agentams ir brokeliams aukščiausi komisai.
AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS
Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% - vartoti - 6%
Veikia Notariatas. Smulkesniai ir demokamai informacija
gauti skambinkite. rašykite, užėikite -
JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 So. Ashland Ave., Chicago 36. Ill. Tel.: WAilbrook 5-5671

AUTO TAIŠYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai,
transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos,
baterijos ir automobiliams dalys.
1934 W. 59th Street Tel.: GROvehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

LIETUVIŲ AUDITORIJA
IETUVIŲ
AUDITORIJA
3133-37 So. Halsted Str. Telef. VI-2-6172
POKYLIAMS
KONCERTAMS
VESTUVEMS
4 Salės
Moderniškai įrengtos **VIRTUVĖS**
(su maistu ar be maisto)
išnuomojamos neaukštomis kainomis:
Jūsų patogumui
čia pat
BARAS
Jaukus putojančių taurių pavėsis
ir žavi muzika.

ĮVAIRŲS PATAISYMAI
IR DAŽYMAS
NAUJŲ NAMŲ STATYBA
LIUDAS TAUJENIS
6828 S. Maplewood Ave.
Tel.: HE 4-5848

WALTER SASNAUSKAS
2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Telef.: GROvehill 6-8402
Stato naujus namus pagal
ir planus.
Atlieka įvairius remonte darbus.

BUSINESS OPPORTUNITY
PICNIC GROVE
75 ACRES
IDEAL FOR CHURCH GRUOP
BOYS' OR GIRLS' CAMP
Beautiful sand beach, 40 acres
nicely wooded: now in operation:
located on paved road, 45 miles
N. of Chicago. Owner will take
\$120,000. This is a terrific oppor
tunity.
LOUIS I BEHM, REALTOR

Moderniausius baldus, naujausius televizijos aparatus žinomiau
sų firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namu
įrengimui. Jūs pirksite pigiau.
Lietuvių PRE YBGS Bendrovėje
ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.
2310 West Roosevelt (12- St.) Tel.: SEeley 3-4711
Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutika
arodyti ir duos prakt. vų patarimų Jums rūpinamais reikalais.

Parūpina apdraudas ir dviebus
aliuminiuos langus
DRAUDŽIU: namus, automob
bilus, baldus, langus ir kita su
teikdamas Jums ramybę nelaimė
je.
Jūsų patogumui, gaminu dvi
gubus aliuminiuos langus, suma
žindamas apšildymo išlaidas ir
darbą -
JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted Str.
Telef.: Victory 2-6469

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE.
Remiantis Chicago Savings Bendrovės praitimi, nuò pat jos įsikū
rimo 1924 metais, jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai indėlių
saugumo ir dividendu našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelning
gesnės įstaigos pasidėti taupomus pinigus. Pasidėję taupinius pas
mus gausite ne tik tai saugumą - ju apdraudima iki \$10,000.00, aug
šta dividenda, bet ir daugelį kitų patarnavimų veltui, už kuriuos
kitose įstaigose turėtumėte mokėti.
Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra
viena iš gražiausiai ir moderniškiausiai įrengtų visoje Illinois Val
stybėje.
Lietuviai gyvenantieji už Chicago ribų, nežūrint kurioje Su
vienytų Valstybių dalyje jie begyvenat, gali taupyti pinigus paštu.
Rašykite dėl informacijų. Mūsų turtas \$21,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 So. Western Ave. Tel. GROvehill 6-7575 Chicago, Illinois
Atdara: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8.
Treciadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

Ką jie dirba

Ir po 10 metų vergijos
Baltų tautos vieningos

Šm. birželio mėn. 15 d. 4val. po pietų Pabaltijos Tautų Chicago komitetas suruošė 17 m. Pabaltijos valstybių okupacijos minėjimą, kuris įvyko Morison viešbūtyje. Į minėjimą susirinko lietuvių, latvių ir estų nemažas skaičius. Publikos daugumą sudarė visų trijų tautų studentai. Pagrindiniu šio minėjimo kalbėtoju buvo Lietuvos konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis. Invokacijas skaitė: Kun. J. Prunskis ir latvių atstovas p. Korsts. Minėjimo pirmininkavo estų atstovas p. Jurima. Meninę dalį išpildė sol. p. Motiekaitienė ir latvių sol. p. Kukcis. Akonponavo komp. Vl. Jakubėnas. Minėjimo dalyviai priėmė tos dienos rezoliuciją, kuri tuoj pat buvo išvežta ir įteikta JAV užsienio reikalų sekretoriui p. Dulles ir Illinoiso senatoriams: sen. Dirksen ir sen. Douglas.

Konsulas dr. P. Daužvardis savo kalboje išpėjo laisvąjį pasaulį dėl sovietų persamos "taikingos koegzistencijos". Konsulo kalba buvo paminėta "Chicago Tribune" dienraštyje.

LB II—sios tarybos sesija.

LB I—os Tarybos prezidiumas jau išsiuntė visiems LB II—ros Tarybos nariams kvietimus, dalyvauti sesijoje, įvykstančioje 1958 liepos 4—6 dienomis Clevelande Čiurlio nio ansamblio namuose 10908 Magalia Dr. (gatvė yra lygiagreči su Wade Park gatve, važiuojant auto busu Nr. 4 išlipti prie 108 ar 109 gatvių)

Prašančiamas tema "LB rinkimai ir jų analizė" padaryti, pakviesti LB tarybos nariai: A. Devenienė ir dr. Alg. Nasvytis.

LB tarybos sesiją globoti yra pakviesta ir sutiko LB Clevelando I—oji apylinkės valdyba. LB tarybos nariams pagerbti liepos 5 dienos vakare ji numato surengti pobūvį, į kurį bus kviečiami ir Clevelando lietuvių visuomenės atstovai.

Rašytojų Draugijos Valdyba bus New Yorke.

...LRD Valdybos vietovė ateinančioms dviem metams nubalsuota New Yorke. Septynerius metus iš buvusi Čikagoje LRD Valdyba atsiskaitė kandidatų tolimesniam terminui ir pasiūlė nariams balsuoti už New Yorką, Bostoną ar kitą kurią vietovę. Balsavo 54 nariai.

Balsų tikrinimo komisija: J. Augustaitytė—Vaičiūnienė, J. Švaitas—Balčiūnas ir St. Tamulaitis, Slaptojo balsavimo tvarka patikrinusi vokus, rado šiuos duomenis: už New Yorką pasisakė 33, už Bostoną—15, kiti susilaukė arba balsavo už kitas vietas.

LRD nariai kartu buvo prašomi pasisakyti, ar jie pateiktinti LRD. veikla, ar ne. 34 pareiškė esą patenkinti, 7—nepatenkinti, 13 nepareiškė nuomonės. Netrukus rašytojams bus išsiuntinėti balsavimo lapeliai su kandidatais į LRD valdybą, re vizijos komisiją ir garbės teismą.

SUDARYTAS DAINŲ ŠVENTĖS KOMITETAS

Amerikos lietuviai dainų švenčių rengimo tradicijas jau turi iš seno. Lietuvių Enciklopedijos žiniomis, iš viso čia jų buvo surengta dešimt su viršum. Kadangi 1954 m. įvykusi dainų šventė buvo rengiama Amerikos ir Kanados lietuvių

vardu, tad šiam jos visuotinumui pobūdžiui pabrėžti ji buvo pavadinta JAV ir Kanados lietuvių pirmąja dainų švente. Šia visuotinumui tradiciją palaikant ir įprasminant, eurythmijos būfonzų teatro įrengė dos lietuvių dainų šventę nusistatytai vadinti antrąja.

JAV ir Kanados lietuvių antrosios dainų šventės rengimo iniciatyvos ėmėsi bendru susitarimu JAV ir Kanados lietuvių bendruomenių valdybos. Kadangi ir antrąjį dieną šventei vieta yra prarinkta Chicago, tai organizacinę dainų šventės komitetą jos pavedė sudaryti JAV LB Chicago apygardos valdybai. Yra sudarytas ir patvirtintas šios sudėties antrosios dainų šventės komitetas: pirm. prel. IG. Albavičius, vicepirmininkai: T. Blinstrubas ir ALRK Vargonininkų Sąjungos pir. (kviečiamas), gen. sek. A. Nakas, protokolų sek.: A. Kiziėnė, organizinės komisijos pirm. J. Kreivėnas, repertuaro komisijos pirm. Vl. Jakubėnas, finansų komisijos pirm. J. Švedas, spaudos komisijos pirm. St. Daunys, techninės komisijos pirm. dr. Jur. Z. Ašoklis, registracijos ir nakvynių komisijos pirm. A. Gintneris, pirmosios pagalbos komisijos pirm. dr. P. Kisieliūnas.

Organizacinio dainų šventės komiteto papildymas naujais nariais ir toliau bus vykdomas bendruomenių valdybų susitarimu.

Antroji dainų šventė bus vykdoma penkerių metų tarpu—1961 m. Imamas didelių ir didelės reikšmės darbo. Mūsų daina vėl turės su skambėti visu savo grožiu ir jėga. Visi kviečiamii į darbą ir talką. Dainų šventės komitetui ko geriau sios sekmės.

JAV. LB Valdyba

MAŽIAU BALSUOTOJŲ

Į JAV LB Tarybą balsavo 4137, o į PLB Seimą 4142 asmenys. Tai gi, bemažko trečdaliu mažiau nei renkant pirmąją tarybą. Kai kas iš šių davinų mano, kad tai yra smukimo požymis, tačiau tai ne nu smukimo, o tebesitiesiančio nedarbo pasekmė, nes daug kas iš gaunamų pašalpų nepajėgė susimokėti rinkimų metu rinktą nario mokesčių. O ką gitenka pasakyti apie tuos bendruomenininkus, kurie pašalpai skirtas normas balsavimo metu jau buvo išėikvoję? Iš balsamų davinų matome kad daugiausiai balsų gavo ligšiolinė Centro Valdybos pirm. ST. Barzdukas. Renkant į Tarybą jis gavo 2.508 balsus o renkant į PLB Seimą net 2.632 balsus. Taigi šio balsavimo daviniai aiškiai rodo bendruomenininkų didelę pasitikėjimą ligšioliniu C.V.—os pirminku.

DU vargonininkai forsuoja.

Du Čikagos vargonininkai (Ku dirka ir Giedraitis) paskelbė, kad jie norėtų būsimosios dainų šventės komitetą matyti tos pačios sudėties kuris buvo ruošiant Pirmąją Kanados ir Amerikos dainų šventę.

Ta pačia proga jie pasisakė kad su Lietuvių Bendruomene jie niekada nebendradarbiaus. Patyrinėjus paaiškėjo, kad šitoks liaudies apšvietimas ateina iš tolerancija prisidengusių vadų. Kažin ar tik nebereikalo "prakaituojama, nes vargiai prisikels iš kapų praėję laikai ir to stiliaus didybė.

Lietuvos Nepriklausomybės "Talos" pirm. Vincas Rastenis Chicagoje.

Vincas Rastenis, LNT pirm., atvykęs į a.a.A. Olio laidotuves, atsilankė ir Laisvosios Lietuvos redakcijoje. O šeštadienio vakare, lydima Lietuvos Tautinės Sąjungos

vice - pirmininko J. Jurkūno, p.p. Radvilų rezidencijoje turėjo ilgą pasišnekėjimą su LAS atstovais. Pasitarime be p.p. Radvilų dalyvaavo: B. Navickienė, B. Macianskas, J. Balčiūnas ir J. Voldemaras.

L. L. Administratorius tebeserga "Laisvosios Lietuvos administratorius Vincas Kačinskas po padarytos venų operacijos gydos namuose Operavo dr. J. Adomavičius. Ligoninėje gulėjo dr. J. Adomavičius prižiūrimas. Linkime kuo greičiau pasveikti.

L.Š.S. Tremtyje suvažiuojamas

Šm. liepos mėn. 5 d. 8 val. 30 min. ryto, Jaunimo Centro namuose, 5600 Claremont Ave, Chicagoje yra šaukiamas LŠST Pirmas visuo tinas suvažiuojamas.

Šm birželio 17 d. Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis kalbėjo Ro selando Kivani klube.

Chicago LAS eilės didėja.

Juozas Miliūnas, iš Kanados nuolatiniams apsigyvenimui persikėlęs į JAV ir apsigyveno Chicagoje. Gyvendamas Kanadoje J. Miliūnas priklausė LAS Toronto skyriui ir buvo aktyvus narys. Nėra jokios abejonės, kad jis ir čia įsijungs į aktyvų darbą Sąjūdžio eilėse dirbti tėvynės garbei ir gerovei.

Chicago ramovėnai džiaugiasi...

Lietuvių Veteranų Sąjungos "Ramovė", Chicago skyriaus vadovybė bei spaudoje paskelbus, kad bus panaotos represijos prieš apsilieidimus ir dezorganizuotumu pasižymėjusius skyriaus narius džiaugiasi tokia gražia atestacija apie juos. Iš kitos pusės džiaugiasi ir tuo, kad gal bent kartą bus prieita prie tikrų desorganizuotųjų, kurie skyrių prie to privedė.

(Atkelta iš 3 psl.)

kt., buvoprintos sklandžiai ir vieningai.

Įdomių bei reikšmingų diskusijų kongrese buvo ir kitais klausimais. Po prof. Čiapo referato "Jaunimo problema", kurį perskaitė Br. Nemikas, prasidėjo karštoki "pasikalbėjimai" tautinio jaunimo klausimais, iškilo susirūpinimas tautinės srovės prieaugliu. Dr. J. Paplėno įdomiai paauštas referatas "Tautinės spaudos reikalai" kėlė daug aktualių klausimų, gilesnių diskusijų tuo klausimu neišsivystė, nes Ign. Vilėniškis per anksti pasišovė su siaura propaganda už "Dirvą". Kad skaitytojų neapsunkintu ilgu straipsniu; baigiamoj pastraipoj paminėtais klausimais plačiau pakalbėsimė kitą kartą.

St. Giedrimas

Vasaros malonumai

BRUNO
kepyklos gaminiai
bėigia užkariauti Čikagos rinką, nes

**Kas Valgo Bruno Duoną
Visad Žydi Kaip Agnosa**

Bruno Macianskas
3339 Lituania Ave, Telef.: CLifside 4-6376

VITO CLUB
Jaukiausia užėiga po sunkaus darbo praleisti laiką ir pasivaikinti įvairiausiai gėrymams.

Jūsų maloniam patarnavimui
VIKTORIJA KARALIENĖ 3464 Lituania Ave Tel BI 7-9326

ARS-FOTO STUDJA
3210 SO HASTED ST., Chicago Ill.

Daro įvairių dydžių portretus
Atlieka studijos ir foto mėgėjų darbus ir nuotraukas
Aprūpina gera filmine medžiaga

SVARA YRA VIENAS SVEIKATINGUMO PAGRINDŲ

TAD BŪK SVARUS

VALYVA PETITE

6648 So Troy str, Tle GR - 0986

Naujaj perimta ir vadovaujama MARIJOS MINEIKIENĖS
šį uždavinį padės jums greičiau išspręsti u nei jūs galvojate

PAREIŠKIMAS

(Atkeltalė 4 pusl.)

(Lietuvos Laisvės Kovų muziejaus reikalui.)

Vykdam išėivijoje konkretų darbą mūsų pavergtai tėvynei Lietuva ir Lietuvių Veteranų Sąjungos "RAMOVĖ" Centro Valdyba susitarė bendromis jėgomis suorganizuoti prie Čiurlionio Galerijos Chicagoje LIETUVOS LAISVĖS KOVŲ MUZIEJAUS SKYRIŲ. Šis ir kiti skyriai (kaip liaudies meno, li teratūros - spaudos ir kt.) sudarytų bendrą mūsų muziejų Amerikoje.

Šiam skyriui vadovauti L.V.S. "Ramovė" Centro Valdyba yra pasiskyrusi P. Šeštakauską, kuris Centro Valdybos vardu sudarė komisiją ir šį uždavinį vykdo.

Z. kolba P. Plechavičius L.A. Menininkų L.V.S. "Ramovė" Klubo P-kas Centro V-bos P-kas LITUANISTINIŲ DALYKŲ VADOVĖLIAI

Chicago aukštesnioji lituanistinė mokykla, susitarusi su LB centro valdyba, ėmėsi rengti šiuos vadovėlius: lietuvių literatūros su chrestomatija kiekvienai klasei atskirai, Lietuvos istorijos ir Lietuvos geografijos. Kalkuriuos vadovėlius jau norima turėti naujų mokslu metų pradžiai. J. Masilionio parengtas lietuvių literatūros vadovėlis yra jau atsiųstas centro valdybai aprobuoti.

Be minėtųjų, centro valdybos yra susitarta su autoriais dėl vadovėlių lietuvių religinėms šventėms, papročiams bei tradicijoms ir lietuvių dailės bei menui.

MOKYKLOS PRAŠOMOS ŽINIŲ

Moksl metams baigiantis, visos lituanistinės šeštadieninės ir kitos mės dienomis dirbančios mokyklos yra pašomos LB centro valdybai atsiųsti šias žinias:

1. mokyklos vedėjo (adresas) ir li mokytojų vardai bei pavardės,
  2. mokinių skaičius skyriais—klasėmis,
  3. lituanistinio švietimo sąlygos (sekmė ir perspektyvos)
  5. šios srities sugestijos.
  4. tėvų talka ir vaidmuo švietimo darbe,
  5. šios srities sugestijos
- Žinios reikalingos ne tik lituanistinio mūsų švietimo vaizdui sudaryti, bet ir padėčiai apžvelgti. Pag rindiniai dalykai bus spausdinami LB biuleteny. Normalaus darbo lituanistinių mokyklų žinias Centro Valdyba jau turi.
- Zinias siųsti: Ign. Malėnas
1333 E. 84 Str., Cleveleand 3 Ohlo.

MOVING

(PERKRAUSTYMAS)

Iš arti ir toliau. Sąžiningas darbas.

Šaukti tel.: Bishop 7-9326

V. KARALIUS,
4140 S. Albany Ave.,
telefonas BI 7-2865,

A. MINEIKIS,
3016 W. 42 Str.
telefonas CL 4-3977.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Priimami siuntiniai į Lietuvą ir į kitus kraštus. Patarnavimas nebrangus. Pristatymas 2—3 savaitių bėgyje. Visko neaprašysi, todėl prašome įstikinti, kad patarnavimas sąžiningas ir geras. Reikalaukite informacijų

WORLD PARCEL SERVICE

Pas vedėją Pr. Nedzinską

3320 So. Halsted St. (J. Karvelio prekybos patalpose)
Chicago, Ill. Tel YArds 7-0677.

Šm birželio 29
BUČO SODE, WILLOW SPRINGS ILL.
LIET. BENDRUOM. CHICAGOS APYGARDOS
P i k n i k a s
VEIKS BARAS LOTERIJA BUFETAI

IMPERFECT IN ORIGINAL